

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**EVLİ KADINLARIN CİNSEL BENLİK ŞEMALARI İLE
CİNSEL İŞLEV DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Sena UZUNOĞLU

Enstitü Anabilim Dalı :Psikoloji

Enstitü Bilim Dalı :Klinik Psikoloji

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI

İSTANBUL-2021

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**EVLİ KADINLARIN CİNSEL BENLİK ŞEMALARI İLE
CİNSEL İŞLEV DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Sena UZUNOĞLU

Enstitü Anabilim Dalı :Psikoloji

Enstitü Bilim Dalı :Klinik Psikoloji

Bu tez 14/06/2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

SENA UZUNOĞLU

14.06.2021

ÖNSÖZ

Tez sürecime katkıda bulunan, bilgisini benimle her zaman paylaşan, sorduğum her soruyu sabırla yanıtlayan kıymetli tez danışmanım sayın Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI' ya teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Her daim bana güvenen, beni hayatta hep iyiye ve doğruya yönlendiren, eğitim hayatım boyunca ilgi ve sevgilerini esirgemeyen, maddi ve manevi desteklerini hep hissettiğim canım annem ve babama; bu süreçte bana gösterdikleri sabır ile her zaman yanımda olan canım kardeşlerim Selin ve Selen'e içten teşekkür ederim.

Telefonun ucunda her zaman ulaşabildiğim, gece gündüz deneyimlerini cömertçe paylaşan, hayatıma her anlamda dokunan, varlığına hep şükrettiğim canım dostum Elif'e, çağırdığımda koşa koşa gelen, her daim desteğini hissettiğim ve her zaman iyi kilerimin arasında olan canım dostum Merve Ş.'ye yıllardır hayatımın her anında olan ve hep yanı başımda olmasını istediğim, bu süreçte de manevi desteğini her zaman sunan canım dostum Merve Y.'ye çok teşekkür ederim. Hep hayatımda olmanız dileğimle...

Verilerin toplama aşamasında yardım ve desteği ile sürecimi hızlandıran sevgili kuzenim Sevde'ye, tez sürecimizi birlikte kolaylaştırdığımız, uzun uzun konuşup birbirimize manevi destek sunduğumuz sevgili arkadaşlarım İlknur ve Kübra'ya çok teşekkür ederim. Bu süreç sizinle kolaylaştı.

Son olarak; sevgisi, anlayışı ve desteği ile her an yanımda olan nişanlım Muhammed'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

SENA UZUNOĞLU

14.06.2021

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	i
TABLO LİSTESİ	ii
ŞEKİL LİSTESİ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
1.1. Cinsellik	7
1.2. Cinsel İşlev	9
1.3. Kadın Cinselliği	10
1.3.1. Cinsel İstek Evresi	11
1.3.2. Uyarılma Evresi	11
1.3.3. Plato Evresi	12
1.3.4. Orgazm Evresi	12
1.3.5. Çözülme Evresi	12
1.4. Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları	13
1.4.1. Kadın Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu	14
1.4.2. Orgazm Bozukluğu	14
1.4.3. Genito- Pelvik Ağrı/Penetrasyon Bozukluğu	15
1.4.4. Diğer Cinsel İşlev Bozuklukları	15
1.4.5. Madde ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları	15
1.4.6. Diğer Tanımlanmış Cinsel İşlev Bozuklukları ve Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu	16
1.5. Cinsel Benlik Şeması	16
1.5.1. Cinsel Belik Şeması ve Bireysel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar	21
1.5.2. Cinsel Belik Şeması ve İlişkisel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar	23
1.5.3. Cinsel Belik Şeması ve Sosyokültürel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar	25
BÖLÜM 2: YÖNTEM	27
2.1. Araştırmanın Modeli	27
2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	27

2.3. Veri Toplama Araçları	29
2.3.1. Sosyo-demografik Bilgi Formu	29
2.3.2. Cinsel Benlik Şema Ölçeği	29
2.3.3. Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCIÖ)	30
2.4. Verilerin Toplanması	30
2.5. Verilerin Analizi.....	31
BÖLÜM 3: BULGULAR	32
3.1. Araştırmada kullanılan Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistik	32
3.2. Araştırmanın Birinci Hipotezine Ait Bulgular	33
3.2.1. Yaş Değişkenine Ait Bulgular	33
3.2.2. Öğrenim Durumu Değişkenine Ait Bulgular	36
3.2.3. Gelir Durumu Değişkenine Ait Bulgular	38
3.2.4. Evlilik Süresi Değişkenine Ait Bulgular	40
3.2.5. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Bulgular	42
3.2.6. Cinsel Bilgiye Ulaşım Değişkenine Ait Bulgular	44
3.3. Araştırmanın İkinci Hipotezine Ait Bulgular.....	47
3.3.1. Cinsel Benlik Şema ve Kadın Cinsel İşlev Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	47
3.3.2. Cinsel Benlik Şeması'nın Kadın Cinsel İşlev Düzeyleri'ni Yordama Gücüne İlişkin Regresyon Analizine Ait Bulgular	48
BÖLÜM 4: TARTIŞMA	53
4.1. Cinsel Benlik Şema Ölçeği Puanlarının Demografik Değişkenlere Yönelik Elde Edilen Bulguların Yorumlanması ve Tartışılması	53
4.2. Kadın Cinsel İşlev Ölçeği Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Yorumlanması ve Tartışılması	55
4.3. Şehvetli Cinsel Benlik Algı Şeklinin Kadın Cinsel İşlevleri Üzerine Yordayıcı Etkilerinin Yorumlanması ve Tartışılması	57
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER	70
ÖZGEÇMİŞ	75

KISALTMALAR

- APA** : American Psychiatric Association (Amerika Psikoloji Derneği)
- ASHA** : American Speech-Language-Hearing Association (Amerikan Dil ve Konuşma-İşitme Derneği)
- CBSÖ** : Cinsel Benlik Şema Ölçeği
- CETAD** : Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği
- CİSED** : Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği
- DSM** : Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
- DSÖ** : Dünya Sağlık Örgütü
- KCiÖ** : Kadın Cinsel İşlev Ölçeği

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	28
Tablo 2. Cinsel Benlik Şeması ve Kadın Cinsel İşlev için Betimleyici İstatistikler.	32
Tablo 3. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	34
Tablo 4. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	35
Tablo 5. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	36
Tablo 6. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	37
Tablo 7. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Gelir Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	38
Tablo 8. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Gelir Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	39
Tablo 9. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Evlilik Süresine Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	40
Tablo 10. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Evlilik Süresine Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	41
Tablo 11. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	42
Tablo 12. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	43
Tablo 13. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Cinsel Bilgiye Ulaşımına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	45
Tablo 14. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Cinsel Bilgiye Ulaşımına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	46
Tablo 15. Cinsel Benlik Şeması ve Kadın Cinsel İşlev Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	47
Tablo 16. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın İstek Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	48

Tablo 17. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Kayganlaşma Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 18. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Orgazm Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 19. Çoklu Doğrusal Regresyon Varsayımlarının Sınanması	50
Tablo 20. Sevgi Cinsel Benlik Şeması ve Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Doyum Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 1).....	51
Tablo 21. Şehvetli Cinsel Benlik Şema ve Sevgi Cinsel Benlik Şeması'nın Uyarılma Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 2).....	51
Tablo 22. Şehvetli Cinsel Benlik Şema ve Sevgi Cinsel Benlik Şeması'nın Kadın Cinsel İşlev Toplam Puanı Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 3).....	52

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Cinsel benlik şemalarının iki değişkenli temsili (Andersen ve Cyranowski, 1994).....	18
--	----

ÖZET

İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü- Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Evli Kadınların Cinsel Benlik Şemaları ile Cinsel İşlev Düzeyleri Arasındaki İlişki

Tezin Yazarı: Sena UZUNOĞLU **Danışman:** Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI

Kabul Tarihi: 14.06.2021 **Sayfa Sayısı:** vi (ön kısım) + 69 (tez)+ 5(ek)

Anabilimdalı: Psikoloji **Bilimdalı:** Klinik Psikoloji

Bu çalışmanın amacı evli kadınların cinsel benlik şemaları ile cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma, yaşları 18-50 arasında değişen 394 evli kadın katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma ilişkisel tarama modeline uygun olarak incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak Cinsel Benlik Şema Ölçeği, Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Korelasyon Analizi ve Hiyerarşik Çoklu Regresyon Analizi kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda Cinsel Benlik Şeması toplam puanı ile Kadın Cinsel İşlev toplam puanı arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca yapılan regresyon analizleri sonucunda, Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ile tespit edilen cinsel benlik algılarının Kadınların Cinsel İşlevlerinin yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, çalışmanın sonuçları ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve gelecek çalışmalar için öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Benlik Şema, Cinsel İşlev, Cinsel İşlev Bozukluğu

ABSTRACT

Istanbul Kent University, Institute of Graduate Education- Abstract of Master Thesis

Title of the Thesis: The Relationship Between Married Women's Sexual Self-Schemas and Their Sexual Functions	
Author: Sena UZUNOĞLU	Supervisor: Asst. Prof. Ahmet SAPANCI
Date: 14.06.2022	Nu. of pages: vi (pre text) + 69(main body) +5 (App)
Department: Psychology	Subfield: Clinical Psychology
<p>The aim of this study is to examine the relationship between Sexual Self-Schemas and Sexual Function levels of married women. The study was carried out with 394 married female participants aged between 18-50. The research was examined in accordance with the Correlational Survey Model. Sexual Self-Schema Scale, Female Sexual Function Index and Sociodemographic Variables Questionnaire which prepared by the researcher, used as data collection tools. One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA), Correlation Studies and Hierarchical Multiple Regression Analysis were used in the analysis of the data. As a result of this research, it was seen that there was a negative relationship in a significant way between total score of both the Sexual Self-Schema and the Female Sexual Function. Additionally, as a result of the regression analysis, it was found that the Sexual Self-Perception determined by Sexual Self-Schema Perception has been found to be a predictor of women's sexual functions. The findings obtained from this research, the results of the study were discussed within the framework of the relevant literature and suggestions are given for future studies.</p>	
Key Words: Sexual Self-Schema, Sexual Function, Sexual dysfunction	

GİRİŞ

Cinsellik her toplumda merak edilen bir konudur. Böyle bir konu olmasına karşın, cinselliğe ait araştırmalar sınırlı kalmıştır. Literatür de bireylere ait birçok farklı yönden cinsellik kavramı tanımlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün cinsellik tanımı; *“Cinsellik, fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve arttıran sağlıklılık halidir”* (WHO, 2000). Bu tanımdan hareketle Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) cinselliğin bedensel, psikolojik ve sosyal koşulların hepsini kapsayan bir eylem olduğunu belirtmektedir (CETAD, 2007).

Özkan (2001:13) cinselliği, kişiye keyif veren, psikolojik, bedensel ve toplumsal etkilerden oluşan ve sadece üremeyi içinde barındırmayan haz durumu olduğunu belirtmiştir. Aydın (2002:48)'nin tanımında ise cinsellik, tüm beden ve akılla meydana gelir ve gelişir. Cinsellik için sadece cinsel organlar yoktur. İnsanlar dokunarak, öperek ve uyarılarak cinselliği yaşayabilmektedir. Cinselliğe ait davranışlarda bulunmak sadece cinsel temas içeren eylemlerden ibaret değildir. Sohbet etmek, masaj yapmak, erotik öyküler okumak, bakışmak gibi birlikte yapılan herhangi bir eylem cinsel yakınlıktır.

Bir bireyin cinsellekle ilgili eylemlerin tümüne cinsel davranışlar denir. Bu eylemler cinselliği ifade etmek amacı ile yapılır. Cinsel davranışlara, vücudun uyarılmasını sağlayan eylemler olan öpmek sarılmak gibi eylemler örnek verilebilir (Sağlık Bakanlığı, 2009). Kaplan ve Sadock (2007)'ye göre cinsellik, üreme ve cinsellik ile ilgili doyum sağlama, kişilerin birbirini çekici bulması ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlardan meydana gelir. Mete (2008)'e göre insanın cinselliği doğumda başlamakta ve ölüme kadar ki yaşam sürecinde bireyin cinselliği devam etmektedir. Cinsellik, yaşam içerisinde de devamlı olarak değişim sağlamaktadır. Bu değişim, bireylere ait gelişim dönemlerinde ya da yaşantısal olaylarla devamlı etkileşim halindedir (Mete 2008). Cinsellik insan soyunun temel ihtiyacıdır. Bazı dış faktörler

cinselliğin doğasını etkiler. Bu faktörler arasında, toplum, din, ekonomi ve kültür sayılabilir. Aslında cinselliği etkileyen değil; cinselliğin etkilediği unsurlar vardır. Cinselliğin temelinde sadece haz ve zevk unsuru mevcuttur. Üreme cinselliğin bir sonucudur (Yüce, 2017).

Amerikan Dil ve Konuşma-İşitme Derneği (ASHA)'ne göre, cinsellik birey için yaşam boyu sürdürülen, zevk alma halini ifade eder. Cinsel sağlık, fiziksel ve duygusal sağlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Cinsel yönden sağlıklı olan bireyler; cinselliği yaşamlarından ayırmazlar ve cinsel sağlığa ait bilgilere ulaşabilme bilincine sahiptirler. Bunun yanında cinselliğe ait zevki yaşama isteğine sahiptirler. Ayrıca istenilmeyen gebeliklerde ya da cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi konusunda bilinçli olma ve cinsel işlev bozukluğu varlığında tedaviye başvurabilme olarak ifade edilebilir (ASHA, 2016).

Cinsel işlev bozuklukları sık görülen sağlık sorunları arasındadır. Araştırmalarda, kadın ya da erkek ayırt etmeksizin, bireylerin en az 1/3'ünün hayatlarında bir dönem en az bir cinsel işlev bozukluğu yaşadıkları belirtilmiştir (İncesu, 2004). Cinsel işlev bozukluğu tanısı için, cinsel sağlığı değerlendirirken organik bir problemin olmaması ilk başlama noktasıdır. Genellikle psikolojik, sosyokültürel ve ilişkisel boyuttaki sorunlar ön planda olduğunda başlangıç noktası için cinsel terapiler ilk adrestir. Bir cinsel problem primer (birincil) ve sekonder (ikincil) olabilir. Cinsel eylemlerin başlangıcından itibaren kişinin devamlı olarak belirtilen problemi yaşama durumu primer olarak adlandırılır. Sekonder durumu ise belli bir doyumda devam eden cinsel yetkinlikten sonra herhangi bozulmanın oluşumu için adlandırılır. Bazı cinsel işlev bozuklukları genellikle primer ya da sekonder olur. Örneğin vajinismus bizim gibi muhafazakâr toplumlarda primer olurken, ereksiyon güclüğü de sıklıkla sekonderdir (Kayır ve ark., 2009).

Kingsberg ve arkadaşları (2011), hasta olan kadınların cinsel sağlıklarına yönelik endişelerinin yoğun olduğunu ve bu durumun kadınların ilişkilerini, gün içerisinde yaşadıkları stresli durumları etkilediğini, ayrıca var olan diğer sosyo-kültürel etkenlerin de etkisi olduğunu vurgulamışlardır. İncesu (2004) farklı toplum veya kültürlerde yapılan araştırmalar da, cinsel işlev bozukluklarının görülme frekansı açısından, yakın sonuçların olduğunu ileri sürmektedir. Bu duruma, kültür ve

toplumsal etkenlerin de etkisi vardır. Var olan çeşitli etkenler kadınlarda, vajinismusun, cinsel isteksizliğin, çeşitli orgazm sorunlarının farklı toplumlara oranla daha sık rastlandığını ifade etmiştir.

Cinsel ilişkiyi etkileyen faktörlerden olan fizyolojik etkenlerin, kişinin kendisini ve karşısındaki kişinin davranışlarını nasıl yorumladığı, bireyin içinde yaşadığı kültür yapısını ve toplumun cinselliğe bakış açısını değiştirdiği belirtilmiştir (Torun vd., 2011). Cinsel işlevi etkileyen diğer unsurlar arasında, ailenin tutumu, yaşanan psikolojik travmalar, yanlış öğrenilmiş cinsel davranışlar ve inançlar ayrıca cinsellikle ilgili yetersiz bilgi gibi sonradan var olan özellikler sayılabilir (Sungur, 1998).

Cinsellik, yakın ilişki, cinsel işlev bozuklukları ve cinsel terapi gibi birçok konuyu ele alan; Masters ve Johnson'ın çalışmalarını temel alarak cinsellik alanına ciddi katkılarda bulunan Kaplan ise bu cinsel tepki evrelerini yeniden değerlendirerek bu evrelere cinsel istek kavramını eklemektedir (İncesu, 2004). Kaplan (1979:114)'a göre, cinsel tepki döngüsü kadınlar ve erkekler için de üç ayrı evrede gerçekleşmektedir: uyarılma, plato ve orgazm. İncesu (2004)'e göre de bu aşamalar iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Uyarılma ve plato evreleri ilk bölüm olarak genel metabolizmayı yavaşlatan parasempatik sistem tarafından; orgazm evresi olan ikinci bölüm ise genel metabolizmayı hızlandıran sempatik sistem tarafından gerçekleşmektedir. Kadınlarda da erkeklerde de bu iki ayrı bölüm, farklı fizyolojik bölgeleri etkilemekte ve yaş, fiziksel travma gibi faktörlere göre değişen ölçülerde hassasiyet göstermektedir. Cinsel işlev bozuklukları da bu üç evrenin bozulmasıyla meydana gelen farklı sendromlar olarak tanımlanmaktadır.

Cinsellik ile yapılan araştırmaların arasında cinsel benlik odaklı çalışmalar mevcuttur. Cinsellik alanında yaptıkları çalışmalarla bilinen Andersen ve Cyranowski (1994), cinsel benlik kavramı ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Bu alanda çalışan araştırmacılar benliğin farklı yönleri üzerine çalışmalar yapmışlardır. Cinsel benlik şema kavramını detaylı sunan, Andersen ve Cyranowski (1994) cinsel benlik kavramının, bilişsel yönden araştırılması gerekliliğini vurgulamışlardır. Bilişsel yöne göre bakıldığında, Andersen ve Cyranowski (1994)'e ait tanımda cinsel benlik şemalarının, bireyin geçmiş deneyimlerinden meydana geldiği belirtilmiştir. Cinsel yaşamın bütün süreçlerini kapsayan cinsel benlik şemaları, kişinin cinselliğe ait

davranış repertuarını ortaya çıkarmaktadır. Andersen ve Cyronowski (1994), bireyler de olumlu ve olumsuz cinsel benlik şemalarının varlığından bahsetmişlerdir. Erkekler ve kadınlar sahip oldukları pozitif veya negatif cinsel benlik şemalarının kendilerinde oluşturduğu farklı sonuçlardan dolayı belirli bireysel farklılıklar barındırmaktadırlar. Sunulan modele göre, pozitif şemaya sahip bireyler, cinsel benliklerine karşı daha olumlu yönde gör belirtirken; negatif şemaya sahip bireyler kendilerini cinselliğe karşı daha kaygılı ifade etmişlerdir. Ayrıca pozitif şematik bireyler, duygusal olarak romantik ve tutkuludurlar ve cinsel deneyimlere daha çok açıktır. Geniş davranış repertuarına sahiptirler ve cinselliğe karşı kaygı düzeyleri düşüktür. Cinsel ilişkiye girmekte daha istekli olmakta, cinsel davranışları olumlu olarak algılamaktadırlar. Negatif şemaya sahip kadınlar ise; cinsellik konusunda uyarılmakta zorlanırlar. Cinselliğe ait daha az davranış repertuarına sahiptir (Cyronowski ve Andersen, 2000).

Literatürde, cinsel işlev kavramı ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar bulunmaktadır ancak cinsel benlik şema kavramı ile yapılan araştırmalar sınırlıdır. Bu araştırma sadece evli kadınların cinselliği ile ilgili olup, katılımcıların cinsel benlik şema faktörleri ile cinsel işlev düzeyleri araştırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, evli kadınların cinsel benlik şemaları ile cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ek olarak araştırmada kadınların yaşı, öğrenim durumu, gelir düzeyi, evlilik süreleri, var ise çocuk sayısı ve ilk cinsel bilgiyi nerden öğrenmelerine dair bilgiler gibi sosyo-demografik değişkenlerle cinsel benlik şemaları ve cinsel işlev düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığının araştırılması hedeflenmektedir.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma kadın cinselliğini, kadınların sahip olduğu cinsel benlik şemalarının, cinsel işlev düzeylerinin birbiriyle olan ilişkisinin araştırması konusunda yapılan sınırlı araştırmanın arasındadır ve bu açıdan önemlidir. Cinsel terapilerde cinsel benlik şemalarının belirlenmesi psikoterapi gidişatına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bireylerin cinsel benlik şemalarının bilinmesi, kişilerin kendilerini cinsel yönden tanımlarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Andersen & Cyranowski (1994)'nin sunduğu Kadınların Cinsel Benlik Şeması Ölçeđi, kadın cinselliğinin farklı üç boyuttan oluştuğunun belirtmiştir: Tutku / romantizm, açık / doğrudan ve muhafazakâr. Cinsel işlev bozuklukları bireylerin hayatını olumsuz yönde etkileyen sorunların en başında gelmektedir. Cinsel işlev sorunlarının yaşanması kadın ve erkekte çeşitli alanlarda sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunların yaşanması; zincir halinde ruhsal sağlığın, fiziksel sağlığın ve sosyal ortamdaki sağlığın bozulmasına sebep olabilmektedir (Bozdemir ve Özcan, 2011). Kadınlarda ortaya çıkan cinsel benlik şemalarında ki bu ayırım cinsel işlevlerinde farklılık olabileceğini dūřündürmektedir. Yapılan bu çalışma, dūřünülen farklılığı araştırdığı için cinsellik alanında literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın Hipotezleri

H1: Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, var ise çocuk sayısı, gelir düzeyi, öğrenim durumu, evlilik süresi ve ilk cinsel bilgiye ulaşma yeri) göre cinsel benlik şema ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.

H2: Katılımcıların cinsel benlik şema alt boyutları ile kadın cinsel işlev alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan tüm katılımcıların, uygulanan ölçeklere kendi dūřüncelerini gösterecek biçimde, içten, doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma bulguları, araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan “Cinsel Benlik Şema” ve “Kadın Cinsel İşlev Ölçeği'nin” kapsadığı niteliklerle sınırlıdır.
2. Araştırma verileri 2020 yılında toplanmıştır. Bu nedenle araştırma bulguları verilerin toplandığı zaman dilimini yansıtabilir.
3. Araştırma örneklemini 18-50 yaş aralığındaki evli kadınlardan oluşmaktadır. Bu nedenle araştırma sonuçları ancak benzer özelliklere sahip örneklemler için genellenebilir.

4. Araştırmanın verileri COVID-19 pandemi sürecinde toplanmıştır. Bu nedenle katılımcıların ölçeklere verdikleri cevaplar pandemi sürecinde yaşanan olumsuzluklardan etkilenmiş olabilir.
5. Araştırmanın verileri COVID-19 pandemi sürecinde eve kapanma aşamasında toplanmıştır. Bu nedenle katılımcıların ölçeklere verdikleri cevaplar evde kalma durumundan olumlu ya da olumsuz etkilenmiş olabilir.

Tanımlar

Cinsel Benlik Şema: Cinsellikle ilgili ipucuna gösterilen duygusal ve davranışsal tepkilerin kişinin benliğindeki ifade şeklidir (Pepe ve Bryne, 1991).

Cinsel İşlev: Cinsel uyarana verilen fizyolojik, psikolojik ve sosyal tepkilerdir. Ayrıca verilen tepkilerin bütün hali olarak tanımlanmaktadır (Yetkin 1998).

Cinsel İşlev Bozuklukları: Psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik etkiler göz önünde bulundurularak, bireyin cinsellikle ilgili beklentileri ve isteğine yönelik davranışlarını, cinsel yanıt döngüsü evrelerinden birinin bozulması ya da cinsel ilişkide ağrı ile karakterize giden durumlar cinsel işlev bozuklukları olarak ifade edilmektedir (Alihocagil Emeç 2016; CİSED 2017).

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Cinsellik

Cinsellik, birçok farklı alanı kapsayan bir bütünden oluşmaktadır. Bu bütünün parçaları; biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, geleneksel, ahlaki, dini, politik ve ekonomik boyutlardan oluşmaktadır. Cinsellik, biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel olmak üzere 3 ayrı bakış açısının birbirinden etkilenmesinden oluşan bir bütündür (CETAD, 2008). Cinselliğin karmaşık bir bütünden oluştuğunu sağlıklı bir beden ile insan psikolojisinin birlikte cinselliği oluşturması göstermektedir. İnsan psikolojisinin oluşmasına sebep olan ana tutumlar, bireylerin kişilik özellikleri, duyguları, bilişleri, geçmiş deneyimleri, travmaları, yetiştirilen ortam vb. cinselliğe nasıl yaklaşılacağı ve cinselliğe nasıl bakılacağı hakkında yol göstermektedir. Kişilerin yetiştiği ortam, aile, çevre, kültür ve için de buldukları toplumsal yapı, inançlar ve ahlaki tutumlar da cinselliğe ait tutum ve davranışları belirleyen etkenlerdir (CETAD, 2008).

İncesu (2004)'e göre erken çocukluk dönemi ve gelişim dönemlerine ait bilinçaltı çatışmalar; yanlış öğrenilmiş ya da hiç öğrenilmemiş cinsel davranışlar, yetersiz ya da yanlış cinselliğe ait bilgiler, cinselliğe ait normal dışı abartılı beklentiler, tutucu yetişme biçimleri, utanma, suçluluk ve günahkârlık duyguları, partnerlerin sahip olduğu iletişim problemleri, evliliğe dair problemler, partnerin cinsel sorunlara sahip olması, partneri ya da kendisinde var olan cinselliği olumsuz yönde etkileyecek depresyon, kaygı gibi farklı psikolojik problemler, kişinin bedenine yönelik olumsuz düşünce ve inançlar olarak eklenebilir.

Çoğu zaman, yalnızca sosyokültürel nedenler, (toplumsal yapı, geleneksel değerler, cinsel mitler, vb.) bireyde cinsel işlev bozukluğunun ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. Daha muhafazakâr toplumlarda, namus ve bakirelik kavramının önemi, ilk geceye ait yanlış inanış ve korkular, cinselliğin yasaklandığı, konuşulmanın ayıp diye adlandırıldığı, cinselliğe yönelik olumsuz tutum ve davranışların sergilendiği aile ortamlarında yetişme vb. sebepler vajinismus bozukluğunun oluşmasına neden olduğu bilinmektedir. Cinselliğe ait sorunların çözümü yalnızca tıbbi değildir. Cinsel problemi olan bir hastaya yaklaşımda da birçok farklı bakış açısından yararlanılacaktır. Günümüz modern cinsel tedaviler, tıbbi, psikolojik ve kültürel bakış açıları da kişiye, çifte, bireylerin yaşadıkları toplumun kültürüne uygun bir şekilde olmaktadır. Cinsel

sağlığın bozulması sadece fiziksel sağlığı etkilemez. Bireylerin cinsiyet fark etmeksizin ruhsal sağlığının, aile sağlığının ve sosyal sağlığın da olumsuz etkilenmesini içermektedir. Cinsellik için ilk olarak, sağlık ve sağlıklı işleyişe sahip bir bedenin olması önemlidir. Sağlıklı bir bedenden sonra insan psikolojisi devreye girmektedir. İnsan psikolojisi de cinselliğin nasıl ve kiminle yaşanacağını, zamanını ve nasıl doyum sağlanacağını belirlemektedir (CETAD, 2008). Cinsel sağlık, genel sağlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Bireyin içinde bulunduğu psikolojik ve duygusal unsurlara göre değişim gösterir (Beyazıt ve ark., 2018). Türkiye'deki cinsel tedavi kliniklerine başvuru yaşı genç-orta yaş grubundan oluşmaktadır. Ayrıca, cinsel terapi alanında çalışan sağlık grupları sayısı zamanla artmaktadır ancak cinsel merkezlere başvuran kişi sayısı, artan hekim sayısına karşılık daha fazladır. Bununla birlikte, cinsel tedavi merkezlerine yapılan başvurular ve cinsel tedavi yaklaşımlarının başarısı, gelişen toplumsal bilinç, medya araçları ve medyanın bu konuda oynadığı rolün etkisinin olabileceği ifade edilmektedir (İncesu, 2004).

1938-1952 yılları arasında, yaşamın bir parçası olan cinselliğe dair ilk kapsamlı ve detaylı cinsiyet araştırmaları, neredeyse konuşulmasının dahi yasak olduğu bir dönemde Kinsey ve arkadaşları tarafından yapılmıştır (Leiblum, 2013). Kinsey ve arkadaşlarının yaptıkları araştırmalar ve yayınladığı kitaplarla büyük yankı uyandırarak bu alanındaki bilimsel çalışmaların öncüsü olmaktadır. Araştırmalarında bireylerin cinsel davranışlarını, cinselliği yaşayış biçimlerinde etkili olan faktörleri, cinsel davranışlarının toplumsal ve bireysel yaşamlarıyla olan etkileşimini ortaya koymaktadır (Kinsey, 1986). Ayrıca Kinsey, bu çalışmalarını nesnel ve bilimsel olarak incelemek adına bireylerle yüz yüze görüşmeler yaparak aslında o güne kadar konuşulmaktan çekinilen ve tabulaşan cinselliğe, cinsel sorunlara ve cinsel davranışlara yönelik anlayışı değiştirmiş ve cinselliği araştırılabilir bir niteliğe sahip olmuştur (Kinsey, 1986).

Kinsey ve arkadaşlarının çalışmalarından sonra Masters ve Johnson cinsel uyarılma sırasında gerçekleşen fizyolojik tüm tepki ve değişimleri laboratuvar ortamında gözlemleyerek araştırmışlardır (Masters ve Johnson, 1966). Yapılan bu çalışmalarda cinsel tepkinin anatomisi ve fizyolojisi ele alınarak cinsel yanıt döngüsünün evreleri ortaya konmuştur. Masters ve Johnson'ın günümüze kadar gelen cinsel yanıt döngü

modeli cinsel işlev bozukluklarına dair bütün çalışmalarda kaynak olarak kullanılmaktadır (İncesu, 2004).

1.2. Cinsel İşlev

İnsan olmanın doğal bir yönü olan cinsel işlev hayat boyu devam eder. Cinsel işlevler kişinin; düşüncelerini, fantezilerini, arzularını, rollerini tutum ve davranışlarını eyleme dökme şeklidir (Kontula, 2009). Bir bireyin cinsel bir uyarana karşısında verdiği cinsel tepkiler, belirli bir sistematik düzlemde giderek kişileri cinsel birlikteliğe ön hazırlık oluşturmaktadır (Leiblum, 2013). Bireylerde cinsel işlev bozuklukları çok sık görülmektedir. Yapılan çalışmalar cinsiyet ayırmaksızın, bireylerin çoğunluğunda cinsel işlev bozukluğunun varlığından söz edilmektedir. Cinsel işlev bozukluklarının bu sıklığı toplumun önemli bir kesimi ile alakalı bilgi vermektedir. Ancak bir sorunun önemini; o sorunun sebep oluşturduğu zarar, bir sağlık çalışanına başvuru oranı, sorunun tedavi seçenekleri, toplumun cinsel bozukluklara karşı algısı ve sorunun sosyal çevre ile ne ölçüde paylaşıldığı gibi unsurlar da etkilemektedir. Çok sık rastlanan sorunlar olmasının ve tedavi kısmının başarısının yanında başvuru sıklığı çok düşüktür (İncesu, 2004).

1938 – 1952 yılları içerisinde, Kinsey ve arkadaşları cinsellik alanı ile ilgili ilk detaylı araştırmayı sunmuşlardır. O tarihlerde cinsellik konusu konuşulmazken, bilim dünyasında ilk kez konuşulmaya hatta araştırmacılar arasında tartışılmaya başlamış ve ilgi görmüştür. Bireyler ile yüz yüze gerçekleştirilen bu araştırma toplum açısından da destek görmüştür. Kinsey ve arkadaşlarının araştırmasının ardından araştırmacı, Masters ve Johnson 1954 yılında gerçekleştirdikleri önemli araştırmalarla cinsel yanıtın anatomisi ve fizyolojisi ile ilgili, cinsellik alanına önemli katkılar sağlamışlardır. Hatta elde ettikleri bilgiler ile günümüzdeki cinselliğe ait bilgilerin temelini oluşturmuşlardır. Bunun yanında yayınladıkları kitapla cinselliğe ait inanılan birçok farklı yanlış inanın değiştirilmesini sağlamışlardır (İncesu, 1998).

Çeşitli toplumlarda da cinsel işlev bozukluğu sıklığı benzerdir ancak belirli kültürel etkenler sonucunda farklılık göstermektedir. Belirli bir toplumda cinselliğin yasak olarak görülmesi, bir cinselliğe ait bir eğitimin verilmemesi, cinselliğin konuşulmayan bir konu olması ve bakire kavramının önemsenmesi gibi etkenler, cinselliğin rahat bir şekilde ifade edildiği toplumlara göre cinsel işlev bozukluğu görülmesi durumu daha

yatkındır. Bu yatkinlık kadınlarda vajinismusun ve cinsel isteksizliğin oluşmasına etkindir. Aynı zamanda kadınlarda çeşitli orgazm güçlüklerinin, cinsel deneyim yaşamayan ya da sınırlı sayıda yaşanan toplumsal kesim ya da gençlerde daha sık rastlanmaktadır (İncesu, 2004).

Cinsel işlev bozukluğu, kadın ve erkekte cinsel yanıtta ve cinsel istek evresinde ki sorunlar ile karakterize, psikolojik ve fizyolojik değişimlerden etkilenen bir durumdur. Master ve Johnson 1970’de cinsel yanıt siklusu modelini oluşturmuştur. Kaplan 1974’de bu modeli geliştirmiştir. Cinsel işlev bozuklukları sınıflandırma sistemleri geliştirilen bu model üzerine yapılandırılmıştır (Masters and Johnson 1970, Kaplan 1974). Kaplan (1979)’e göre, cinsel tepki döngüsü kadınlar ve erkekler için de üç ayrı evrede gerçekleşmektedir: uyarılma, plato ve orgazm. Cinsel işlev bozuklukları da bu üç evrenin bozulmasıyla meydana gelen farklı hastalıklar olarak tanımlanmaktadır (İncesu, 2004).

Cinsel işlev bozuklukları hem tıbbi, hem de psikolojik sebeplerden oluşmaktadır. Genellikle bu iki neden sorunun ortaya çıkması konusunda birlikte devreye girerler. Ayrıca sorun tıbbi bir neden ile başlasa bile, sonrasında çeşitli psikolojik unsurlar soruna dâhil olmaktadır. Cinsel işlev bozukluklarının ortaya çıkmasında ve daha sonra bu sorunun devam etmesinde, genellikle psikososyal ve kültürel etkenler bir arada rol oynamaktadır (İncesu, 2004).

1.3. Kadın Cinselliği

Kadın cinselliği, hem toplumu etkiler hem de etkilediği toplumdan etkilenir. Cinsellik, kadının toplumsal ve bireysel yaşamında önemli bir noktadadır. Kadın cinselliğini araştıran ilk araştırmalar 1950’li yıllarda Kinsey ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Masters ve Johnson bu çalışmayı temel alarak 1966’da geliştirilen cinsel tepki modeli yayınlanmıştır (Beyazıt ve ark., 2018). Masters ve Jonhson bireyin cinsel davranışları aşamalarında, cinsel fizyolojinin tüm vücudu değiştiren etkisini gösterilmek amacı ile kendilerinin laboratuvar ortamında gözlemledikleri, objektif olarak ölçülebilen bir model oluşturmuşlardır. Bireylerdeki cinsel yanıt döngüsü, Masters ve Jonhson’un araştırdığı gönüllü denekler ile oluşturulan bir grupla, nesnel ölçüm yöntemleri ve gözlem ile laboratuvar ortamında, deneye katılan kişilerin bütün cinsel tepkilerini kayıt altında tutmuş ve dört basamaklı tepki modelini oluşturmuşlardır. Bunlar: Uyarılma

evresi, plato evresi, orgazm evresi ve çözülme evresi (Coşkun, 2012). Cinsel terapi alanına çok büyük katkısı olan Kaplan ise, Masters ve Johnson'ın çalışmalarına önemli katkılarda bulunmuş ve bu alana günümüzde de kullanılan çok değerli katkılar sağlamıştır. Kaplan, cinsel işlevin bifazik yönünü sunmuş, tanımlanan cinsel yanıt döngüsünü yeniden tanımlayarak aralarına cinsel isteği eklemiştir (Kaplan 1974).

1.3.1. Cinsel İstek Evresi

Cinselliği başlatan istek evresidir. Ayrıca cinsel tepki evreleri içerisinde cinselliği şekillendiren en önemli evredir. Bu evre, bireyin cinselliği istemesi durumudur (CETAD, 2007). Cinsellik alanının öncü araştırmacılarından Kaplan (1979) tarafından tanımlanan cinsel döngü modelinde ki cinsel istek evresinin oluşması için bireyin, cinsel fantezi ve düşüncelere sahip olmasının gerekliliği belirtilmektedir (Akbulut ve ark., 2015). Cinsel istek evresinde kadınlarda, karşı cinse olan psikolojik istek, arzu ve ilginin sonucunda gerçekleşmektedir. Çeşitli uyaranların rol oynadığı bu evrenin sürecinde cinsel açıdan uyarılma ve heyecanlanma durumu yoğunluktadır (Duman, 2019).

1.3.2. Uyarılma Evresi

Cinsel tepki döngüsünün evresi olan uyarılma basamağında, erkeğin cinsel olarak uyarılması durumunda ereksiyonunun (sertleşme) gözle görülebilir ancak kadının cinsel tepkileri büyük oranda içsel olarak gerçekleşmektedir. Bunun sonucunda kadın yaşadığı anatomik değişimlerin tam olarak farkında olmamaktadır (Kaplan, 2014). Kadınlarda cinsellikte, ilk olarak duygular ve kişiler arası ilişkiler önemlidir. Partner ile ilişkileri cinsel memnuniyetleri noktasında erkeklere kıyasla önemlidir. Kadınlarda cinsel açıdan istekli diyebilmek için, kadınların partnerleri ile duygusal bir bağ kurma arzusuyla ilişkilidir (Leiblum, 2013). Bununla birlikte kadınlar, genellikle cinsel isteksizlik veya cinsel zevk alamama gibi durumları belirterek tedavi talep etmektedirler (Kaplan, 2014). Bu evre, kişiye ait olan yeterli yoğunlukta ve zamanda oluşan bir cinsel uyarana göre, çok kısa sürebilir, uygun olmayan bir cinsel uyarı olduğunda süresi uzun olabilir veya ortadan kalkabilir (İncesu, 2004). Kadınlarda uyarılma evresinde, onjesyonun şiddetinin artmasıyla vaginanın 1/3 alt bölümü ödemleşme sonucu sıkışır, 2/3 üst bölümü ise genişler, boyu artar ve küçük pelvisin dış kısmına doğru uterus şekillenir (Coşkun, 2012).

Uyarılma evresi bedende oluşan değişimlerin ilk evresidir. Kadınlar da cinsel bölgelerinde ıslanma ve büyüme/kabarma, erkekte ise ereksiyon (sertleşme) oluşmaktadır. Uyarılma evresinde sıklıkla orgazm problemleri görülmektedir. Bu problemde kadınların cinsel haz almadan cinsellik yaşamasına sebep olmaktadır. Bu sebep genellikle, cinsel bilgi ve deneyimin yetersizliğinden ve çiftler arasında bilinmesi gereken cinsellikle ilgili tekniklerin öğrenilmemesinden dolayı oluşmaktadır (CETAD, 2007).

1.3.3. Plato Evresi

Cinsel uyarının devam ettirilmesi durumunda plato evresi başlar (Akan ve Doğan, 2011). Plato evresi uyarılmanın giderek arttığı ve zevk alma durumunun orgazma evresine gelene kadar ki bölümüdür (CETAD, 2007). Orgazm evresinin girişı gibi düşünülebilir (İncesu, 2004). Kadınlarda bu evrede hiperventilasyon gelişir, kadın genital organlarının kanlanması artar ve kan basıncında da bir artış oluşur (Coşkun, 2012).

1.3.4. Orgazm Evresi

Orgazm konusu detaylı tanımlanamamaktadır. Orgazm fonksiyonları incelendiğinde, geniş çaplı araştırmalara karşın tam anlamıyla anlaşılmayan cinsel fonksiyondur (Garibova, 2015). Orgazm evresi zaman bakımından en kısa süren ama haz ve zevk açısından en tepede geçirilen aşamadır. Bu evrede kadınlarda gözlemlenen, vajina ve perine çevresindeki kaslar vasıtasıyla vazokonjesyon neticesinde hacimce artan yapıların, ritmik ve refleks tepkisi olarak kasılmasıyla özgüdür (Bilgin ve Kömürcü, 2016). Hazzın en yoğun olduğu evredir. Orgazm saniyeler süren bir deneyim iken diğer cinsel deneyim ve davranışlar dakikalar saatler sürebilmektedir. Her cinsel ilişkinin sonucu orgazm ile sonuçlanmayabilir. Ayrıca orgazm yaşamak demek yeterli cinsel doyum yaşamak değildir. Kadınların orgazm yaşadıklarını anlamaları diğer cinsel tepki evrelerine göre daha zordur. Bu sebeple, orgazm sorunlarını açıklamak ve değerlendirmek güçleşmektedir. (CETAD, 2007).

1.3.5. Çözülme Evresi

Cinsel döngü içerisinde son evre olan çözülme evresi, rahatlama-gevşeme dönemidir (Duman 2019). Çözülme evresinde çözülme aşamasının hızı, cinsel yanıtın yapısına

bağlı olarak değişir (Coşkun, 2012). Orgazm ya da orgazmdan yoksun cinsel ilişkilerde plato evresini takiben beden bütünü ve genital organlarda önceki aşamalarda gerçekleşmiş fizyolojik değişikliklerin oluş sırasını takip ederek ortadan yok olması ile karakterizedir (İncesu, 2004). Çözülme evresinde değişim gösteren memeler ve meme uçları küçülmekte, klitoris, vajina ve uterus normal boyutuna dönmektedir. Önceki evrelerde görülen kan basıncı, cinsel heyecan, kalp ve solunum hızları normal seviyelere dönmektedir. Yaklaşık 5-10 dakika süren rahatlama-gevşemeye bağlı olarak kadında mutluluk hissi oluşturmaktadır. Cinsel ilişkilerin tamamı orgazm ile sonuçlanmamakla birlikte, cinsel doyum daha önemli görülmektedir (Çetin ve Aslan, 2015).

1.4. Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları

Kadınlarda yapılan cinsel işlev bozuklukları ile ilgili araştırmalar erkeklere oranla daha sınırlıdır. Kadın cinsel işlev bozukluğunun psikolojik ve fizyolojik başlangıçlarını araştıran sınırlı sayıda çalışma vardır. Basson (2000)'e göre, kadın cinsel işlev bozukluğu için iyi tanımlanmış, geniş çapta kabul görmüş bir tanı tablosu ve sınıflandırmasının olmaması klinik araştırma ve uygulamaların geliştirilmesinin önünde önemli bir engel olduğunu ifade etmiştir.

Kadın cinsel fonksiyon bozukluklarının tanısı için yardımcı araçlar mevcuttur. Bu araçların arasında jinekolojik muayene, seksüel sorgu formu, hormon düzeyleri, vajinal PH ölçümü, biyotezyometre (duyusal sinir sistemi değerlendirilir), doppler USG (genital organlar kan akımını test eder) mevcuttur. Var olan bu araçların, tanı için kullanılması gerekliliği belirtilir. Kadın cinsel işlev bozukluklarının tanı konması durumunda ki zorluklardan dolayı kişiye özel ölçümler için sorgulama formları oluşturulmuştur (Yaşar, 2010).

Amerikan Psikiyatri Birliği Ruhsal Bozuklukların Tanı ve Sayımsal Elkitabı DSM-V (2014)'e göre cinsel işlev bozuklukları tanımlanmaktadır. Kadın ve erkek cinsel tepki döngülerinin farklılıklarından dolayı cinsel işlev bozukluklarının tanı ölçütleri bu farklılığı önemseyerek yeni bir sınıflandırmada bulunmuştur. Cinsel işlev bozukluğuyla ilgili yapılan sınıflandırmada belirtilen kadınlarda oluşan cinsel işlev bozuklukları, aşağıda detaylı bir şekilde tanımlanmıştır.

1.4.1. Kadın Cinsel İlgi/Uyarılma Bozukluğu

DSM-IV’de Cinsel işlev bozuklukları “hipoaktif cinsel istek bozukluğu” ve “cinsel uyarılma bozukluğu” olarak iki ayrı kategoriye ayrılmışken DSM-V’te “kadın cinsel ilgi/uyarılma bozukluğu” olarak tek başlık altında toplanmıştır. Amerika Psikiyatri Derneği (APA)’nin ifadesine göre, hastada cinsel aktiviteye ilginin olmaması veya azalması, Erotik düşünce veya fantezilerin olmaması veya azalması, cinsel aktiviteyi başlatamama veya partnerin cinselliği başlatma isteğine olumsuz yanıt vermesi belirtilerinden en az 3 tanesinin bulunması ve bu belirtilerin en az 6 ay süreyle kadında klinik sıkıntıya neden olması, cinsel deneyim sırasında en az %75’ini kapsayan, cinsel hazzın az olması veya olmayışı, herhangi bir içsel veya dışsal cinsel veya erotik kanala cinsel ilginin olmaması veya cinsel yanıtın az olması, cinsel aktivite sırasında en az %75’inde genital veya genital olmayan hislerin azalmış olması veya olmayışı durumunda “kadın cinsel ilgi/uyarılma bozukluğu”ndan bahsedilebilir (APA 2013, Chen ve ark., 2013; McCabe ve ark., 2016).

1.4.2. Orgazm Bozukluğu

Kadının cinsel birleşmede, cinsel tepki evreleri arasındaki geçişte orgazm evresine geçememe durumu ya da bu evrede çok az kalabilme durumudur. Cinsel birleşme anında bazı kadınlar orgazm olamazken mastürbasyon ile olabilmektedirler. Mastürbasyon yaparken orgazm olabilen kadınların orgazm bozukluğu tedavisi daha kolay ve kısa süre de gerçekleşmektedir. Kadınların bazıları hayatı boyunca hiç mastürbasyon deneyimi gerçekleştirmemiş olabilir. Mastürbasyon ile orgazm olamayan kadınların orgazm bozukluğu için tedavisi daha uzun süre gerektirir (Nedir, 2008).

Uyarılmanın, her zaman kendiliğinden oluşmadığı, ayrıca partner ya da herhangi bir uyarıcıyla ortaya çıkabildiği, yapılan çalışmalarda belirtilmiştir. Erotik düşünce ve fantezilerin olmaması, partner tarafından başlatılan bir cinsel aktiviteye ya da erotik uyarıcılara yanıt verememe, cinsel bir aktivite anında haz alamama ve genital yanıtın yeterli olmaması gibi nesnel ve ayrıntılı ölçütler bulunmaktadır. Ayrıca, “en az %75’inde” ve “en az 6 aydır sürüyor olması” gibi süre ölçütleri tanımlanmıştır (Brotto, 2009; akt. İncesu. 2011). Kadının bu ölçütleri, en az 6 ay süreyle belirtilerden en az birini yaşaması ve cinsel aktivitelerinin büyük bir çoğunluğunda (en az %75) belirgin

olarak sıkıntıya yol açmasıdır (APA 2013, Chen ve ark. 2013, McCabe ve ark 2016). Orgazm bozukluğu genellikle çiftlerin orgazm konusunda ki yetersiz bilgi ve abartılı beklentilerinin sonucunda oluşmaktadır (Çeri ve ark., 2008).

1.4.3. Genito- Pelvik Ağrı/Penetrasyon Bozukluğu

Disparoni ve vajinismus DSM-V’de “Genito-pelvik ağrı/penetrasyon bozukluğu” başlığı altında birleştirilmiştir. Genito- Pelvik Ağrı / Penetrasyon Bozukluğu tanısı konulması için kadının, koitus sırasında belirgin zorlanma durumu, penetrasyon girişimleri sırasında pelvik ağrı yaşanması, koitus öncesi veya sırasında ağrı beklentisine yönelik duyulan kaygı ve korkunun varlığı, koitus sırasında pelvik taban kaslarının gerilmesi veya sıkıştırılması durumlarından en az 1’ine minimum 6 ay süreyle ve cinsel aktivitelerinin en az %75’ini kapsamaması gerekmektedir (APA 2013;McCabe ve ark. 2016). Kadın cinsel fonksiyon bozukluklarında en sık rastlanan penetrasyon bozukluğu, vajina girişini çevreleyen kaslarda meydana gelen ve vajinal girişi engelleyen istemsiz kasılmalarıdır. Bu semptomların yanında cinselliğe karşı bir kaçınma söz konusudur (Özdel ve ark., 2012).

1.4.4. Diğer Cinsel İşlev Bozuklukları

DSM-IV’e 4 alt başlık altında incelenen diğer cinsel işlev bozuklukları DSM-V’de “Madde ve ilaç kullanımına bağlı cinsel işlev bozuklukları” ve “Diğer Tanımlanmış Cinsel İşlev Bozuklukları ve Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu” olmak üzere iki alt başlık altında toplanmıştır. Bu iki başlık kadın ve erkek için ortaktır (APA 2013;Sungur ve Gündüz 2013).

1.4.5. Madde ve İlaç Kullanımına Bağlı Cinsel İşlev Bozuklukları

Madde ve ilaç kullanımına bağlı cinsel işlev bozuklukları tanısı için; madde veya ilaca başladıktan sonra, kesildikten sonra ya da doz aşımından sonra cinsel fonksiyonlarda rahatsızlık olduğuna dair kesin kanıt sunulmalıdır. Ayrıca cinsel işlev bozukluğuna madde/ilaç kullanımı dışında başka faktörler sebep olmamalıdır (APA 2013; Ishak ve Tobia 2013).

1.4.6. Diğer Tanımlanmış Cinsel İşlev Bozuklukları ve Tanımlanmamış Cinsel İşlev Bozukluğu

Bu cinsel işlev bozukluğu tanısında, hekim tarafından semptom olarak belirlenen ancak tanı kategorilerinin dışında kalan cinsel işlev bozukluklarıdır. Belirtiler tıbbi bir durumu veya madde kullanımı kökenli değildir. Belirtiler de karışık ve atipik durum mevcuttur (APA, 2013).

1.5. Cinsel Benlik Şeması

Markus'un (1977) kendilik şeması ile ilgili çalışmasını baz alarak "Cinsel benlik şema" terimi Andersen ve Cyranowski (1994) tarafından ilk kez bu kadar detaylı tanımlanmıştır. Bireylerin geçmiş cinsel davranışlarının sayısı, çeşitli cinsel davranışlar, cinsel aktivite, yaşam boyu eşlerin sayısı veya cinsel ilişkide ilk yaş gibi deneyimler bireylerin cinsel geçmişlerinde açıkça farklılık göstermektedir. Cinsel benlik şema terimi de geçmiş deneyimlerden oluşan, güncel deneyimleri de için de barındıran cinsellik hakkında bilişsel genellemeler olarak tanımlanmıştır (akt. Andersen ve Cyranowski, 1994). Bu tanım, cinsel benlik şemasının cinselliğin bilişsel yönüne odaklanması ile cinsellik hakkında şimdi ve gelecekteki cinselliğe karşı davranışları, tutumları, yargıları, tahmin ve çıkarımları hakkında bilgi vermektedir.

Önceki yapılan çalışmalarda, farklı benlik şemalarının var olduğu Bruch, Kafrowitz ve Berger (1988) araştırmacıları tarafından yapılan çalışmalar ile ortaya konmuştur. Bu araştırmalarda, şemalardaki var olan cinsel bileşenleri anlamak ve netleştirmek için gerekli çaba gösterilmemiştir. Garcia ve Carrigan (1998)'de cinsel deneyim, cinsel sapıklık, cinsellik tutum, cinsel çekicilik, cinsel duyarlılık ve aşk şeklinde altı alt ölçekler ile bir kontrol listesi kullanarak seks hakkında bireylerin algıları incelenmiştir. Cinsel deneyim, cinsel sapma, cinsel yanıt vermenin cinsel tutumlar ile ilişkili olduğu; heteroseksüel davranış kalıplarının cinsel deneyim, cinsellik ile ilgili tutumlar, cinsel çekicilik ve cinsel yanıt verme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, bu çalışma korelasyon açısından nedensel bağlantılar sunduğu için eleştirilmiştir. Bu alanda yapılan ve alan için önem arz eden bir çalışmayı gerçekleştiren Andersen ve Cyranowski (1994), benliğin bilişsel tarafını araştırmaya başladılar. Andersen ve Cyranowski (1994), ilk olarak literatürdeki cinsellik ile ilgili yapılan alandaki tarihsel gelenekleri inceledi (Andersen ve Cyranowski, 1994'te belirtildiği gibi) bu gelenekleri

üç farklı stratejiye ayırdı. Bunlardan ilki, cinsel ipuçlarına verilen duygusal ve davranışsal tepkilerdeki farklılıkları incelemektir. İkincisi, cinsel davranış kalıplarını araştırmak ve üçüncüsü, cinselliğin fizyolojik yönlerindeki farklılıkları incelemeleriydi. Buna dayanarak cinsellikle yapılan araştırmalar da bilişsel yönünü açığa çıkarmak için çaba sarf edilmemişti. Ancak, cinsellikle ilgili önceki araştırmalar cinselliğin duygusal, davranışsal ve fizyolojik yönlerine odaklanmıştı. Andersen ve Cyranowski (1994) cinselliğin bilişsel yönü hakkında bilgi sahibi olmak için “cinsel benlik şeması” terimini sundu. Cinsel benlik şemaları bireyin, cinsel yönleri hakkında bilişsel genellemeleri olarak tanımlandı. Bu genellemeler, başlangıçta geçmiş deneyimlerden meydana geldiğini ve güncel deneyimler ile de ortaya çıktıklarını belirtmişlerdir.

Andersen ve Cyranowski (1994) şematik temsili olan kadınların olduğu hipotezini oluşturdu. Ancak bu şemalar birbirinden değerler yönünde ayrılmaktadırlar. Cinsel benlik şemasının yapısı, kadınların "cinsel kadın" kişiliğinin önemli eğilimleri hakkındaki değerlerini değerlendirerek oluşturulmuştur. Cinsel Benlik Şeması ölçeği, sıfat derecelendirme ölçeği tarafından bakıldığında, kadınların cinsel benlik görüşleri ikiye ayrılmıştır. İlk çalışmalar benliğin olumlu ve olumsuz yönünün cinsel tutum açısından farklılaşacağını göstermektedir. Olumlu bir cinsel şemaya sahip kadınların; cinsel ilişkilere daha istekli olmaları, cinsel ilişkiye karşı daha olumlu duygular sergilemeleri ve geniş bir cinsel davranış kalıbına sahip olmaları beklenmektedir. Olumsuz benlik şemasına sahip kadınların ise; kısıtlı davranış repertuarı ve kısıtlı yakın ilişkiler kurmaları ayrıca cinsellik konusunda daha kaygılı olmaları beklenmektedir. Erken travmatik deneyimler olumsuz cinsel benliğin oluşması için birincil bir sebep olarak görülmüştür.

Sunulan iki değişkenli model de kadınların cinsel benlik şemaları pozitif ve negatif olarak tanımlanmıştır. Davranışsal olarak, pozitif şemaya sahip kadınlar yaşamlarında daha geniş cinsel deneyim yaşadıklarını bildirmişlerdir. Ayrıca negatif cinsel benliğe sahip kadınların gelecekteki cinsel ilişki varsayımları hakkında umutsuz bir bakış açısı sergilediklerini belirtmişlerdir (Andersen ve Cyranowski, 1994).

		Pozitif Faktör Toplam Puan	
		Düşük	Yüksek
Negatif Faktör Toplam Puan	Düşük	Aşematik	Pozitif Şematik
	Yüksek	Negatif Şematik	Eş Şematik

Şekil 1. Cinsel benlik şemalarının iki değişkenli temsili (Andersen ve Cyranowski, 1994).

Şekil 1. de gösterilen, Andersen ve Cyranowski (1994) “Ölçeğin pozitif (Faktör 1: Tutkulu-Romantik ve Faktör 2: Açık-Direkt) ve negatif (Faktör 3: Utanmış-Muhafazakâr) boyutlarından alınan puanlar dikkate alınarak dört cinsel şema alt grubu incelenmiştir. “Pozitif” olarak tanımlanan kadınlar, pozitif faktörlerde yüksek puan ve negatif faktörde düşük puan alırken, “negatif” olarak tanımlanan kadınlar, pozitif faktörlerde düşük ve negatif faktörde yüksek puanlar aldıkları bulunmuştur. “Eş şematik” olarak tanımlanan kadınlar hem pozitif hem de negatif faktörlerde yüksek puan alırken, “a şematik” olarak tanımlanan kadınlar hem pozitif hem de negatif faktörlerde düşük puan aldıkları bulunmuştur”.

Andersen ve Cyranowski, (1998) araştırmasın da metodolojik olarak, iki değişkenli bir model, bipolar şema dağılımının ortasına düşen kadınların cinsel öz değerlendirmelerinin açıklığa kavuşturulmasında etkili olmuştur. Aşematik kadınları, cinsellikleri hakkında ne güçlü olumlu ne de güçlü olumsuz görüşlere sahip olanlar olarak tanımlamışlardır. Bu bireyler, cinsellikle ilgili algıları, bilişleri ve davranışları yönlendirmek tutarlı veya ulaşılabilir bir şematik çerçeveden yoksundur. Aşematik kadınların cinsel karşılaşmaları olumsuz, zor veya endişe verici olarak yaşamayacaklarını ve cinsellikle alakalı ilgili ipuçlarına karşı kaçınmak için çaba göstermeyeceklerini varsaymışlardır. Bununla birlikte, her iki şema da cinselliğe karşı uzak bir tutum sergilemiştir. Bu nedenle, bu bireylerin cinsel davranışları muhtemelen kişisel şematik temsillerinden ziyade durumsal değişkenler tarafından yönlendirilecektir.

Önceki araştırmalarda elde edilen bipolar şema modeli Andersen ve Cyranowski, (1994) ile pozitif ve negatif grup kontrastlarının modeli genişletilmiştir. Andersen ve Cyranowski, (1998) araştırmasında diğer hipotetik şema gruplarının (aşematik ve eş şematik kadın) yanıt kalıplarını daha önce tanımlanmış pozitif ve negatif şema

gruplarından ayırmıştır. Bu çalışmada, iki değişkenli cinsel benlik şema modeli tarafından tanımlanan dört grubun yanıt modelleri karşılaştırılmıştır. Aşematik ve eş şematik gruplarının yanıt modelleri tanımlanmıştır. Bu son grup karşıtıkları, iki değişkenli şema modelinin artan geçerliliğinin güçlü bir göstergesini sağlamıştır. İlk önce bu grup karşıtırmalarını çoklu cinsellik değerlendirme noktalarında incelenmiştir. Geçmiş ve mevcut cinsel davranışların ölçümleri test edilerek ve çoklu cinsellik değerlendirme noktasında incelenerek diğer iki şemadan farklılaşmaktadır. Aşematik ve eş şematik gruplar sınırlıdır ve pozitif şematik gruptan önemli ölçüde farklıdır.

Önceki araştırmada (Andersen & Cyranowski, 1994; Cyranowski, 1993) cinsel kaygının rolünü incelenmemiştir ancak bunun aşematik ve eş şematik gruplarının yanıt kalıplarını ayırt etmek için gerekli olduğu düşünülerek, kişinin cinsellik ve cinsel becerilerinin kendi kendini değerlendiren yönleri dahil edilmiştir. Kadınların olumlu ve olumsuz cinsel benlik görüşlerinin alternatif cinsel değerlendirme sonuçları üzerindeki bağımsız etkilerini incelemek için bilişsel-duygusal bir arabuluculuk modeli geliştirilmiştir (Andersen & Cyranowski, 1998).

Andersen ve Cyranowski, (1998) Araştırmasında pozitif cinsel benlik şemasına sahip kadınlar önceki romantik ilişkileri hakkında daha detaylı bilgilere sahiptir. Buna ek olarak, cinsel benlik şeması pozitif kadınlar romantik partnerleri hakkında daha tutkulu olduklarını ve ilişkilerinde duygusal yakınlıktan kaçınmadıklarını belirtmiştir. Pozitif şematik kadınların, negatif cinsel benlik şemasına sahip kadınlar tarafından onaylanan düşük tutkulu, düşük sevgi ve kaçınan bağlanma seviyelerinin tam tersi olarak belirtilmiştir. Ek olarak, negatif şema kadınları, romantik partnerleri tarafından sevilmedikleri veya terk edilecekleri konusunda yüksek düzeyde endişe bildirmişlerdir. Pozitif ve eş şematik kadınlar kendilerini romantik, tutkulu ve açık bireyler olarak bildirmişlerdir. Pozitif şematik kadınlar ile eş şematik kadınlar karşılaştırıldığında, eş şematik kadınların eşleri tarafından terk edilme veya sevilme konusunda daha fazla endişe duyduklarını, ancak mevcut ilişkilerde ortak şematik kadınlar en fazla ilişki memnuniyetine sahip olduklarını bildirmişlerdir. Ayrıca diğer gruplardan daha çok romantik partnerleri ile bir arada yaşama eğilimi göstermişlerdir.

Aşematik ve eş şematik grupların romantik ilişki geçmişlerinde hiçbir fark bulunmamıştır. Aşematik grubunun pozitif veya negatif cinsel benlik şemalarından yoksunluğu ele alındığında, bu grup cinsellik ve romantizm yaşamaları için gerekli motivasyona sahip olmadıkları bulunmuştur. Buna karşılık, eş şematik kadınlar tarafından romantik partnerlere karşı güçlü olumlu davranış kalıpları ve partnerine karşı güçlü yakın ilişkiler isteği bildirilmiştir (Andersen ve Cyranowski, 1998).

Andersen ve arkadaşlarının gerçekleştirdiği araştırmalarda cinsiyete göre cinsel benlik şemasının boyutları araştırılmıştır (Andersen ve Cyranowski, 1994; Andersen, Cyranowski ve Espindle, 1999). Andersen ve Cyranowski (1994), Kadınların Cinsel Benlik Şeması Ölçeğinde kadınların cinselliğinin üç farklı boyutunun varlığından bahsetmiştir: “Tutku / romantizm, açık / doğrudan ve muhafazakâr”. Erkek cinsel benlik şema sonuçları kadınlardan farklı sonuçlanmıştır. Erkeklerin Cinsel Benlik Şeması Ölçeğinin de (Andersen ve ark., 1999) erkeklerde, “tutkulu / sevgi dolu, güçlü / saldırgan ve açık fikirli” boyutlarının varlığından bahsedilmiştir. Kadınların cinsel benlik şemalarının karışık, pozitif ve negatif olmasına rağmen, erkeklerin cinsel benlik şemalarının her boyutu pozitif bulunmuştur. Andersen ve Cyranowski (1994) ve Andersen ve ark. (1999)’nın cinsel benlik şema araştırmaları, kadın ve erkekler de bu kavramların geliştirilmesi, ayrılması ve sınıflandırılması açısından yapılan ilk araştırmalar olmuştur. Araştırmalar kadınların cinsel benlik şemalarının çok yönlü olduğunu göstermektedir. İki olumlu yönü (Romantik/tutkulu ve açık/doğrudan) ve olumsuz yönleri (utanç veya muhafazakârlık) içerebilmektedir. Ayrıca, araştırma kadınların cinsel benlik şemasının iki değişkenli bir modeli (Romantik / açık) ve negatif (utanç / muhafazakâr) kişilerin öz görüşlerine bağlı bağımsız boyutlar olarak değerlendirilmiştir (Andersen ve Cyranowski, 1994; Cyranowski ve Andersen, 1998).

Hill (2007) çalışmasında, hem erkeklerin hem de kadınların cinsel benliklerini değerlendirirken aynı temel boyutlara dayandığını göstermiştir: sevgi dolu ve sıcak, ölçülü ve muhafazakâr, doğrudan ve açık sözlü. Bu bulgu, Andersen (1999)’in erkeklerin ve kadınların kendilerini farklı boyutlar kullanarak değerlendirdikleri fikrine dayanan daha önceki çalışmalarına karşı çıktı. Andersen ve ark. (1994) iki faktör modeli önerdiler, ancak bu çalışmada, üç faktörlü çözümleri hem kadınlar hem de erkekler için doğrulandı.

Önce ki Andersen ve ark. (1999) çalışmasında erkeklerin ve kadınların her iki tarafında olumlu cinsel benliğe sahip olduklarını göstermiştir ve Hill (2007)'nin bu çalışması bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca kadınların cinselliklerine ait benliklerini erkeklere göre daha kesin bir ifade ile olumlu ya da olumsuz olarak ayırabildikleri fakat erkeklerin cinselliklerine ait benliklerinde böyle bir ayrımın oluşmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, dokuz faktörlü olarak daha güçlü bir cinsel benlik modeli önerilmiştir. Bir kişinin cinsel benlik şemasının üçten fazla boyutunun olması gerektiği ve daha geniş boyutlar kullanan bir ölçek farklı bir sonuç modeli ortaya çıkartabileceğini düşünülmüş ancak karışık bir modele en uygun yine üç faktörlü model olarak belirtilmiştir. Cinsel benlik şeması ve deneyim kişiyi şekillendirir. Bu nedenle cinsel deneyim çok sınırlı olan bir kişi kendisini aseksüel olarak nitelendirebilir ve kişinin sahip olduğu bu benliğine ait görüş, gelecekteki cinsel tercihini etkileyebilmektedir Andersen ve Cyranowski, (1994).

1.5.1. Cinsel Belik Şeması ve Bireysel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar

Cinsel benlik şeması kavramı çeşitli birçok değişkenle ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bunlardan biri de bireysel değişkenlerdir. Andersen ve arkadaşları cinsel benlik kavramını tanımlamalarından sonra bu kavramı farklı özelliklere sahip örnekler üzerinde de test etmek için farklı araştırmalar yapmışlardır. Bu çalışmalardan biri, Andersen ve Cyranowski (1994) cinsel istismara uğramış bireyler ve uğramamış bireyler ile yaptıkları çalışmadır. Bu çalışmada bireylerin cinsel benlik şemaları açısından farklılıklar mevcut olsa da, cinsel şiddete maruz kalan üniversite mezunu bir grup ile sahip oldukları cinsel benlik şemaları arasında bir fark bulunamamıştır.

Yapılan diğer çalışma, kanserle mücadele eden ve kanseri yenen gruplar üzerinde cinsel benlik şemalarının araştırılmasıdır. Bu araştırma kanserden kurtulan ve jinekolojik olarak bir sorunu olmayan kadınlar ile Andersen, Woods ve Copeland (1997) tarafından yapılmıştır. Bu iki grubu cinsel işlev bozuklukları açısından karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda, önceki cinsel aktivite sonuçlarına, tıbbi tedavi sonuçlarına ve cinsel benlik şemaları açısından bakıldığında, sadece bireylerin cinsel benlik şemalarının toplam cinsel yanıt için veri sunduğunu belirtmiştir. Bu değişkenlerin var olan cinsel davranış sıklığını meydana getirmektedir. Ayrıca, negatif

cinsel benliğe sahip kadınların cinsel işlev bozukluğuna sahip olmalarına dair bulgular verilmiştir.

Cinsel benlik şemalarının sosyal kaçınma ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılan bir çalışma Wiederman ve Hurst (1997) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu ilişkinin içeriği; deneysel bir şekilde değerlendirilen yüz çekiciliği, bedensel çekicilik ve bireysel görünüm hakkında ki kaygılardan dolayı olduğu bulunmuştur. Bireysel değişkenlere ait farklı bir çalışma da Yürek (1997) tarafından meme cerrahisi sonrası kadınlarda gözlemlenen depresyonun ve fiziksel değişimin, cinsel benlik şemaları ile bir ilişkisinin olmadığı gösterilmiştir. Buna ek olarak kendi vücutlarına ait memnun olma puanları ile cinsel şemalarının arasında da herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Yürek (1997) çalışmasında, kendi bulguları ile Andersen ve ark. (1994)'nın bulguları arasındaki tutarsızlığı açıkladı. Yürek (1997), görüşme sonrası cerrahi müdahale süresi 3 ayı geçmeden yapılan hastalarla çalışmasını yürütmüştür; ancak, Andersen ve ark. (1997) ameliyattan sonraki ikinci yılda hastalarla çalışmasını gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

Alandaki bir diğer araştırmacılar, cinsel benlik şemaları ve fiziksel koşullar arasındaki ilişkiyi incelediler. Bu çalışmalardan biri Curran (1999) çalışması, Andersen ve Cyranowski (1994) tarafından yapılan çalışmalar ile benzer sonuçlar ortaya koymuştur. Kadınların cinsel benlik şemalarının olumsuz yönü (utanç ve muhafazakârlık) açısından cinsel repertuvarda azalma görülmüştür. Ayrıca bu grupta cinselliğe karşı daha kısıtlı istekler olduğu belirtilmiştir.

Bir diğer çalışma ise, Gates (2000), kadınlarda şiddetli ve kronik ağrıya neden olan vulvar vestibulit sendromu (cinsel ağrı problemi) ile cinsel benlik şemalar üzerinde çalışmıştır. Vulvar vestibulitin de var olan cinsel zorlanmalar, kişi de bulunan negatif cinsel benlik şemalar ile ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Bulunan bu sonuca göre, Gates (2000), Andersen vd. (1999) negatif cinsel benlik şemalarının, bireylerde cinsel işlev bozukluklarının oluşumu açısından bir etken olabileceği belirtilmiştir. Buna karşılık, kadınların olumlu cinsel benlik görüşlerine sahip olmalarına rağmen farklı cinsel işlev bozuklukları yaşadıkları da belirtilmiştir. Bu bilgilere dayanarak, pozitif cinsel benlik şemalarına sahip olan kadınların, bir sağlık problemi varlığında dahi olumlu katkılar sunmaktadır. Pozitif şematik kadınlar, diğer kadınlara oranla

kendilerini daha rahat ve öz güvenli hissetmeleri de kişiye olumlu yönde etki etmektedir.

Genç kadın örnekleminde yapılan, Volsky Rushton (2002) tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada, kadınlarda pozitif şematik birey olmanın cinsel erginlik ve cinselliğe ait davranışların artması, cinsel kaygının azalması ve negatif cinsel benlik şemasına sahip genç kadınlara oranla daha olumlu cinsel davranışlar sergilediklerini bulmuştur. Ancak, bu sonuçlar orta yaş ve yaşlı grupları için net bir ifade ile sonuçlanmamıştır.

Bu alanda yapılan başka bir konuda, şiddet ve istismar konuları arasında ilişki durumuna bakılan araştırmalardır. Bu konuya ilişkin, Meston, Hellini ve Heiman (2006) tarafından, çocuk cinsel istismar geçmiş öyküsü olan kadınların, pozitif cinsel benlik şemasına sahip olan kadınlara göre, bu kadınlar kendilerini daha az romantik ve daha az tutkulu olarak belirtmişlerdir. Çocukluğunda cinsel istismar öyküsü varlığı, pozitif cinsel benlik şema puanı ile doğru orantılı olduğu gözlemlenmiştir (Meston ve ark., 2006).

1.5.2. Cinsel Belik Şeması ve İlişkisel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar

Bireysel değişkenlerin varlığı gibi cinsel benlik şeması için ilişkisel değişkenler mevcuttur. Bu doğrultuda pozitif ve negatif benlik şemaları arasındaki farkları araştıran Andersen ve Cyranowski (1994) pozitif cinsel benlik şemalarına sahip kadınların cinselliğe ve cinsel birleşmeye karşı daha istekli olduklarını, cinselliğe ait kaygılarının daha az olduğunu ve cinsellikle ilgili daha geniş bir davranış içeriğine sahip oldukları bulunmuştur. Negatif şematik bireylere göre pozitif şematik bireylerin gelecekte daha olumlu cinsel ilişkiler yaşayabilecekleri öngörülmüştür. Buna ek olarak negatif cinsel benlik şemaları olan kadınlar kendilerini cinsel yönden uzak ve kaygılı olarak ifade ettiler. Ek olarak negatif şematik bu kadınlar kendilerini cinsellik konularında özgüvensiz olarak ifade ettiler (Andersen ve Cyranowski, 1994).

Başka bir çalışmada, Andersen ve Cyranowski (1998), ortak şematik kadınların kendilerini cinsel olarak değerlendirerek kendilerini tarafsız olarak değerlendirdiklerini göstermiştir. Cinsel ilişkilerde yüksek düzeyde cinsel istek ve cinsel uyarılmayı ifade etmişlerdir. Buna ek olarak, onları negatif ve pozitif şemalar arasında bir konuma getiren sınırlı bir cinsel aktivite paterni bildirmişlerdir.

Andersen ve Cyranowski (1999) tarafından yapılan bir diğerk araştırma da erkeklerin cinsel benlikleriyle ilgili olumsuz şemalara sahip olmadığını bulmuşlardır. Pozitif cinsel benlik şemasına sahip erkeklerin, daha az pozitif cinsel benlik şemasına sahip erkeklere göre daha fazla cinsel ilişki yaşadığını göstermiştir. Cinsel kapasiteleri gibi romantik repertuarı da geniştir. Bu durumun aksine daha az pozitif şematik erkekler kısıtlı deneyime sahiptirler ve partnerlerine karşı ilgileri daha kısıtlıdır.

Aarestad (2000), cinsel benlik şema alanına katkı sağlayan araştırmacılar arasındadır. Yaptığı çalışmasında, sevgili olan çiftlerin bağlanma süreçleri ile cinsel benlik şemalarını incelemiştir. Araştırma sonuçlarında, kadınların cinsel benlik şemalarının, cinsel davranış ve tutum, cinsel doyum ve dışavurumlarında, cinsel işlevleri açısından daha olumlu bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Pozitif şematik erkeklerin ilişkilerinin kaliteli olduğu görülmüştür. Bir erkeğin, kendini sevgi dolu ve şefkatli olarak tanımlaması ilişkisinde ki kaliteye bağlı olduğu ayrıca belirtilmiştir. Ayrıca erkeklerin yalnızca cinsel tepkileri, cinsel benlik şemalarını ölçmek için yeterli görülmemiştir. Cinsel benlik şemaları ve erkekler için cinsel davranışlar arasında olan bu ilişkisizlik, öncesinde yapılan Andersen ve ark. (1999) çalışması ile çelişkili bir sonuç ortaya çıkartmıştır. Andersen ve ark. (1999) çalışmasında, cinsel benlik şemalarının varlığı erkeklerde cinsel davranış ve tutumları ortaya çıkardığı sonucuna varılmıştır.

Pornchaikate (2003) tarafından gerçekleştirilen, Andersen ve Cyranowski (1994) tarafından tanımlanan dört şemanın önderliğinde cinsel benlik şemalarını araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini genç kadınlar oluşturmaktadır. Bulgular, negatif şemaya sahip olan kadınlar ve aşematik kadınların sonuçlarının, cinsel deneyimleri, cinsel davranışları, her türlü cinsel aktivite ile ilgili beklenti düzeyleri bakımından birbirine yakın sonuçlara sahip olduğu belirtilmiştir. Pozitif şematik ve eş şematik kadınlarda da aynı değişkenlerde benzerlikler gösterildiği belirtilmiştir. Ayrıca negatif şematik kadınlarda daha az cinsel ilişki isteği belirtilmiştir. Aynı zamanda riskli cinsel faaliyetlere karşı diğerlerine oranla daha fazla uzak davrandıkları bildirilmiştir. Pornchaikate (2003), bu bulguları, Andersen ve Cyranowski (1994) tarafından belirtilen negatif şematik bireylerin, cinselliğe ait konulara karşı uzak, çekingen ve muhafazakâr olmaları ile tutarlıdır. Ayrıca Andersen ve Cyranowski (1998)

çalışmasında eş şematik kadınların daha yüksek arzu seviyelerine sahip oldukları bilgisi verilmiştir.

1.5.3. Cinsel Benlik Şeması ve Sosyokültürel Değişkenler ile Yapılan Çalışmalar

Cinsel benlik şema ile ilgili yapılan çalışmalarda çeşitli sosyokültürel değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan biri, Sanchez (2004) cinsiyet rolleri, finansal bağımsızlık, sosyalleşme ve yetişkin kadınların cinsel benlikleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Cinsel benlik şemalar ve sosyalleşme arzusu ve finansal bağımsızlık isteği arasında çok yüksek olmayan anlamlı bir ilişki bildirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre finansal bağımsızlık isteği ve kadınların cinsel benlik şemaları doğru orantılıdır. Araştırmacı tarafından elde edilen bu sonucun nedeni yapılan çalışmada, finansal bağımsızlık isteyen kadınların finansal güvence için erkek partnerlerine karşı güvensizlik duygularının varlığı ve cinsiyeti, maddi açıdan kendilerine destek ve güvenliklerini sağlamaya yönelik biri olarak görmelerinden dolayı bir materyal olarak görmemelerinin sebep olabileceğini öne sürülmüştür.

Reichert ve Fosu (2005), kadınların cinsel benlik şemalarının, cinsellikle ilgili reklamlara karşı verilen tepkilerini incelemiştir. Pozitif cinsel benlik şemasına sahip olan kadınların cinsellikle ilgili reklam ve markalara karşısında daha olumlu tepki gösterdiklerini bildirmişlerdir. Bu araştırmadan sonra; içeriği cinsellik olan reklamların, cinsel benlik şemaları ile cinsellik ile ilgili görüşü etkileyeceğini belirtmişlerdir. Ancak, bu hipotez alandaki diğer araştırmacılar tarafından kabul görmemiş ve desteklenmemiştir. Araştırmaya ait bulgular; cinsellikle ilgili reklamların, negatif şematik bireylerde cinsellik ile ilgili düşüncelerin zihne girmesini engellemek ve cinselliğe ait düşünceleri yok saymak için daha fazla istekli olduklarını belirtmiştir (Davies, Zhu ve Brantley, 2007).

Taylor (2006)'nın çalışmasında, Andersen ve ark., (1999) tarafından belirtildiği gibi çalışmadaki erkeklerin cinsel benlik şemalarının var olan iki farklı yönü ile çalışılmıştır.. Genç yetişkin erkeklerin tercih ettiği erkek dergileri (Maxim For Men vb.) ve pornografik içeriğe sahip dergiler ile cinsel şemalar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, erkek dergilerinin okunmasının genç erkeklerde daha negatif cinsel benlik şemaları ile ilgili olduğu ortaya çıkmıştır; ancak pornografik

dergileri okumanın aynı etkiye sahip olmadığı belirtilmiştir. Taylor (2006), pornografik dergiler kadınları sadece cinselliğini ortaya çıkarmış ve kadınları cinsellik açısından kolay erişebilir gösterdiklerinden dolayı, dergilerin okuyucuları bu sebeple içeriği reddetmiş olabilir görüşündedir.

Stone (2007), cinsel mesajlar (din, medya, akranlar ve ebeveynler/veliler kaynaklarından), cinsel benlik şemaları ve cinsel memnuniyet arasındaki ilişkiyi araştıran bu alana katkı sağlayan başka bir araştırmacıydı. Cinsel mesajın içeriğinin kısıtlayıcı olması durumunda, cinsel benlik şemalarının ebeveyn maruziyetinin artmasıyla daha az olumlu olduğu bulunmuştur. Kategoriyeye dayalı bir analizde, eş şematik ve negatif şematik kadınların daha yüksek cinsel kaygı yaşadıkları ve pozitif cinsel benlik şemaları olan kadınlara kıyasla daha kısıtlayıcı akran mesajları bildirdikleri gösterilmiştir. Ek olarak, akranlara daha fazla maruz kalma, daha olumlu cinsel benlik şemaları öngörmüştür.

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, kullanılan veri toplama araçları, bu araçların geçerlilik ve güvenilirlikleri ve verilerin analizleri hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, evli kadınların cinsel benlik şeması ve cinsel işlev düzeyleri arasındaki ilişkinin, farklı sosyo-demografik değişkenler ile birlikte incelenmesi olarak amaçlanmıştır. Çalışma amacından dolayı, araştırmada genel tarama modellerinden “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte ne yönde ve ne ölçüde değiştiğini inceleyen modeldir. Geçmiş dönemlerde olan veya var olan durumu tanımlamayı amaç edinen yaklaşımlar tarama modelleri olarak tanımlanmaktadır. Tarama modellerinde, bir araştırmanın konusunu oluşturan olgular olduğu şekliyle tanımlanır. Konularda etkileme ve değiştirme gibi durumlar söz konusu olmazken, gözlemi uygun bir biçimde yapmak önemlidir (Karasar, 2009).

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, yaşları 18 ile 50 yaşları arasında değişen 394 evli kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada seçkisizliğe dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden olan amaçsal örnekleme kategorisine giren Uygun Örnekleme (convenience sampling) yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminin de erişim sağlarken, araştırmacı kendisine en yakın ve ulaşılması en kolay olan grubu seçer ve ulaşır (Kılıç, 2013). Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo1.’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Gruplar	N	%
Yaş	20-25	77	19.5
	26-30	131	33.2
	31-35	52	13.2
	36-40	49	12.4
	41 ve üstü	85	21.6
Öğrenim Durumu	İlköğretim	32	8.1
	Lise	102	25.9
	Üniversite	219	55.6
	Lisansüstü	41	10.4
Gelir Durumu	2500 TL altı	77	19.5
	2500-4000 TL	144	36.5
	4000-6000 TL	84	21.3
	6000-10000 TL	55	14.0
	10000 TL üstü	34	8.6
Evlilik Süresi	1 yıldan az	73	18.5
	1-3 yıl	73	18.5
	3-6 yıl	58	14.7
	6-10 yıl	38	9.6
	10 yıl üzeri	152	38.6
Çocuk Sayısı	Yok	130	33.0
	1	98	24.9
	2	125	31.7
	3 ve üstü	41	10.4
Cinsel Bilgiye Ulaşım	Aile	61	15.5
	Okul	91	23.1
	Arkadaş	162	41.1
	Kitap/Dergi	40	10.2
	Diğer	40	10.2

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Katılımcıların 77’sinin (%19.5) yaş aralığı 20-25, 131’inin (%33.2) 26-30, 52’sinin (%13.2) 31-35, 49’unun (%12.4) 36-40, 85’inin (%21.6) 41 ve üstüdür; 32’sinin

(%8.1) öğrenim durumu ilköğretim, 102'sinin (%25.9) lise, 219'unun (%55.6) üniversite, 41'inin (%10.4) lisansüstüdür; 77'sinin (%19.5) gelir durumu 2500 TL altı, 144'ünün (%36.5) 2500-4000 TL arası, 84'ünün (%21.3) 4000-6000 TL arası, 55'inin (%14.0) 6000-10000 TL arası, 34'ünün (%8.6) 10000 TL üstüdür. 73'ünün (%18.5) evlilik süresi 1 yıldan az, 73'ünün (%18.5) 1-3 yıl arası, 58'inin (%14.7) 3-6 yıl arası, 38'inin (%9.6) 6-10 yıl arası, 152'sinin (%38.6) 10 yıl üzeridir; 130'unun (%33.0) çocuğu yokken 98'inin (%24.9) tek çocuğu, 125'inin (%31.7) iki çocuğu, 41'inin (%10.4) üç ve daha fazla çocuğu vardır; 61'i (%15.5) cinsel bilgiye aile kanalıyla, 91'i (%23.1) okul, 162'si (%41.1) arkadaş, 40'ı (%10.2) kitap/dergi, 40'ı (%10.2) diğer kanallarla ulaşmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak, “Cinsel Benlik Şema Ölçeği”, “Kadın Cinsel İşlev Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Sosyo-demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Ayrıca katılımcılara araştırmanın amacı, araştırmanın gizlilik ilkesi ve katılım için gönüllülük esas alındığına dair bilgilendirme amacı ile “Bilgilendirilmiş Onam Formu” verilmiştir.

Bu araçlara dair detaylı bilgiler aşağıda verilmiştir.

2.3.1. Sosyo-demografik Bilgi Formu

Katılımcıların demografik özelliklerine dair bilgileri elde etmek amacıyla hazırlanan sosyodemografik bilgi formunda katılımcıların yaşları, öğrenim durumu, aylık gelir seviyeleri, evlilik süreleri, var ise çocuk sayıları ve ilk cinsel bilgiye nasıl ulaştıklarına ilişkin sorular yer almaktadır.

2.3.2. Cinsel Benlik Şema Ölçeği

Kadınlar için Cinsel Benlik Seması Ölçeği (Andersen ve Cyranowski 1994) ve Erkekler için Cinsel-Benlik Seması Ölçeği (Andersen ve ark. 1999) doğrultusunda, Cinsel Benlik-Seması Ölçeği Hill (2007) tarafından oluşturulmuştur. Koçak ve Fışiloğlu (2011) ölçeğin Türkçe'ye uyarlamasını gerçekleştirmişlerdir. İlk oluşturulan cinsel benlik-seması ölçeklerinin birleşik bir biçimi olan bu ölçekte 7'li Likert-tipi ölçekte derecelendirilen 36 sıfat yer almaktadır. Katılımcılar bu sıfatları kendi cinselliklerini hangi ölçüde tanımladıklarına göre derecelendirmektedirler. Ölçekteki

yanıt seçenekleri "beni hiç tanımlamıyor" ve "beni çok iyi tanımlıyor" aralığındadır. Koçak ve Fıfıloğlu (2011) tarafından hem tüm ölçeğin hem de alt boyutlarının ("Sevgi dolu-Şefkatli", "Şehvetli-Tahrik edici olan" ve "Dolaysız- Açık sözlü") gerekli düzeyde iç tutarlık katsayılarına sahip oldukları görölmüş olup, Cronbach alfa katsayıları tüm ölçek için .86 ve alt ölçekler için sırasıyla .85, .82, ve .77 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin 46 ve alt ölçeklerinin iç tutarlık katsayıları sırasıyla .84, .84, .77, ve .65 olarak yeterli derecede güvenilir bulunmuştur. Bu araştırma da değerler tekrar incelenmiştir ve Cinsel Benlik Şeması Ölçeği için Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır. Sevgi Dolu-CBŞÖ için .85, Şehvetli-CBŞÖ için .72, Dolaysız-CBŞÖ için .70 olarak hesaplanmıştır.

2.3.3. Kadın Cinsel İşlev Ölçeği (KCIÖ)

Rosen ve ark. (2000) tarafından kadın cinsel işlevlerini değerlendirebilmek için geliştirilen KCIÖ, 19 maddeden çok boyutlu bir ölçektir. Bu ölçek kişinin son 4 haftada oluşan cinsel sorunlar veya cinsel işlevlerinin değerlendirilmesini kapsamaktadır. KCIÖ'nin alt boyutlarında; orgazm, ağrı, kayganlaşma, istek, doyum ve uyarılma olmak üzere 6 boyut vardır. Her bir maddesi 0-5 arasında puanlanan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin toplam puanı için kesme puanı 26,55'tir. Puanı 26,55 altında olanlarda kadın cinsel işlev bozukluğu olduğu kabul edilir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında iç tutarlık katsayısı oranı 0,70 ile 0,96 arasında, test tekrar test güvenilirlik ölçümü 0,75 arasında, Cronbach-alpha katsayısı ise ortalama 0,98 olarak bulunmuştur (Rosen ve ark., 2000). KCIÖ'nun Aygün ve Aslan (2005) tarafından yapılan geçerlilik-güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa değeri 0.98 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma da değerler tekrar incelenmiştir ve Kadın Cinsel İşlev Ölçeği için Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır. İstek-KCIÖ için .75, Uyarılma-KCIÖ için .82, Kayganlaşma-KCIÖ için .06, Orgazm-KCIÖ için .37, Doyum-KCIÖ için .89, Ağrı-KCIÖ için .75 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için veri toplamak için önce İstanbul Kent Üniversitesi Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır. Ölçekler başlangıçta katılımcılara bireysel olarak uygulansa da COVID-19 pandemisi nedeniyle bu süreç aksamıştır. Bu sebeple ölçeklerin uygulama sürecine internet üzerinden Google Forms uygulaması aracılığıyla devam edilmiştir.

Bilgilendirilmiş onam formunu, kişisel bilgi formunu ve ölçekleri içeren bu form; bağlantı adresi ile birlikte sosyal medya üzerinden paylaşılmıştır. Katılımcılara bu şekilde ulaşılmıştır. Katılımcılardan isim-soy isim gibi kimliklerini belli edecek kişisel bilgileri istenmemiş, araştırmaya katılım için gönüllülük esas alınmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Betimsel verilerin analizinde yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenlerine ait normallik varsayımı kutu-çizgi grafikleri, dal-yaprak grafikleri, Q-Q grafiği ve çarpıklık-basıklığa dair veriler ile değerlendirilmiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının + 2.00 ve - 2.00 arasında yer aldığı durumlarda normal dağılım kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2010). Bu araştırmada da çarpıklık ve basıklık değerleri + 2.00 ve - 2.00 aralığında bulunduğundan dolayı parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca parametrik testlerin kullanılabilmesi için grup sayılarının 30'dan yüksek olması gerekmektedir (Büyüköztürk ve diğer., 2008). Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve Kadın Cinsel İşlev Ölçeği puanları demografik özelliklere göre incelenirken fark testlerinde Tek Yönlü ANOVA kullanılmıştır. Bu değişkenler arasındaki ilişkilerde ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Varyansların homojenliği varsayımı Levene testi ile incelenmiştir. Verilerin analizi SPSS (Statistical Package Programme For Social Sciences) 22 paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM 3: BULGULAR

3.1. Araştırmada kullanılan Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistik

Bu bölümde betimleyici verilere yer verilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik yüzde ve frekans değerleri ile araştırmada kullanılan ölçekler için en küçük-en büyük değerler, çarpıklık-basıklık değerleri ile ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 2. Cinsel Benlik Şeması ve Kadın Cinsel İşlev için Betimleyici İstatistikler

Ölçek	Min	Maks	\bar{x}	ss	Çarpıklık	Basıklık
Sevgi Dolu	11	66	51.70	9.29	-.86	.89
Şehvetli	17	66	43.90	9.63	-.25	-.18
Dolaysız	19	60	39.81	7.94	.15	-.15
Toplam	60	180	135.41	20.05	-.55	.60
İstek	2	10	5.59	1.72	-.04	-.39
Uyarılma	3	20	9.27	3.60	.64	.03
Kayganlaşma	4	20	11.86	2.42	.35	1.00
Orgazm	1	15	8.41	1.74	.07	1.53
Doyum	5	17	7.53	2.57	1.29	1.72
Ağrı	3	15	11.91	3.04	-.87	.10
Toplam	32	97	54.56	8.99	.76	1.76

Tablo 2’de cinsel benlik şeması ve kadın cinsel işlev puanları için en küçük-en büyük değerler, çarpıklık-basıklık değerleri ile ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu alt boyutu için aralık 11-66 arasında, ortalama= 51.70 ve standart sapma= 9.29, çarpıklık= -.86 ve basıklık= .89 olarak hesaplanmıştır. Şehvetli alt boyutu için aralık 17-66 arasında, ortalama= 43.90 ve standart sapma= 9.63, çarpıklık= -.25 ve basıklık= -.18 olarak hesaplanmıştır. Dolaysız alt boyutu için aralık 19-60 arasında, ortalama= 39.81 ve standart sapma= 7.94, çarpıklık= .15 ve

basıklık= -.15 olarak hesaplanmıştır. Cinsel benlik şeması için aralık 60-180 arasında, ortalama= 135.41 ve standart sapma= 20.05, çarpıklık= -.55 ve basıklık= .60 olarak hesaplanmıştır.

Kadın cinsel işlev İstek alt boyutu için aralık 2-10 arasında, ortalama= 5.59 ve standart sapma= 1.72, çarpıklık= -.04 ve basıklık= -.39 olarak hesaplanmıştır. Uyarılma alt boyutu için aralık 3-10 arasında, ortalama= 9.27 ve standart sapma= 3.60, çarpıklık= .64 ve basıklık= .03 olarak hesaplanmıştır. Kayganlaşma alt boyutu için aralık 4-20 arasında, ortalama= 11.86 ve standart sapma= 2.42, çarpıklık= .35 ve basıklık= 1.00 olarak hesaplanmıştır. Orgazm alt boyutu için aralık 1-15 arasında, ortalama= 8.41 ve standart sapma= 1.74, çarpıklık= .07 ve basıklık= 1.53 olarak hesaplanmıştır. Doyum alt boyutu için aralık 5-17 arasında, ortalama= 7.53 ve standart sapma= 2.57, çarpıklık= 1.29 ve basıklık= 1.72 olarak hesaplanmıştır. Ağrı alt boyutu için aralık 3-15 arasında, ortalama= 11.91 ve standart sapma= 3.04, çarpıklık= -.87 ve basıklık= .10 olarak hesaplanmıştır. Kadın cinsel işlev için aralık 32-97 arasında, ortalama= 54.56 ve standart sapma= 8.99, çarpıklık= .76 ve basıklık= 1.76 olarak hesaplanmıştır.

3.2. Araştırmanın Birinci Hipotezine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi “Katılımcıların demografik özelliklerine (yaş, var ise çocuk sayısı, gelir düzeyi, öğrenim durumu, evlilik süresi ve ilk cinsel bilgiye ulaşma yeri) göre cinsel benlik şema ve cinsel işlev düzey puanları farklılaşmaktadır.” şeklindedir. Bu hipotez kapsamında bu bölümde, katılımcıların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının demografik değişkenlere (yaş, öğrenim durumu, gelir durumu, evlilik süresi, çocuk sayısı, cinsel bilgiye ulaşım) göre incelenmesine ait bulgular verilmiştir.

3.2.1. Yaş Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Cinsel benlik şema için Tablo 3’te, kadın cinsel işlev için Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	F	sd	p	Fark
Sevgi Dolu	20-25	77	52.62	9.20	.24	4	.91	
	26-30	131	51.58	8.79		389		
	31-35	52	51.58	10.19				
	36-40	49	51.39	9.16				
	41 ve üstü	85	51.31	9.80				
Şehvetli	20-25	77	44.49	9.22	.98	4	.41	
	26-30	131	44.84	9.79		389		
	31-35	52	43.42	10.46				
	36-40	49	42.00	9.41				
	41 ve üstü	85	43.28	9.31				
Dolaysız	20-25	77	39.27	8.01	.58	4	.67	
	26-30	131	40.31	7.81		389		
	31-35	52	40.69	8.05				
	36-40	49	38.82	8.37				
	41 ve üstü	85	39.58	7.81				
Toplam	20-25	77	136.39	18.11	.58	4	.67	
	26-30	131	136.73	19.78		389		
	31-35	52	135.69	22.40				
	36-40	49	132.20	20.66				
	41 ve üstü	85	134.16	20.47				

*<0.05; **<0.01

Tablo 3'e bakıldığında, cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 4. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	F	sd	p	Fark
İstek	20-25	77	5.21	1.58	6.64	4	.00**	5>1
	26-30	131	5.24	1.69		389		
	31-35	52	5.69	1.88				
	36-40	49	5.69	1.75				
	41 ve üstü	85	6.33	1.54				
Uyarılma	20-25	77	8.69	3.51	2.47	4	.04*	5>1
	26-30	131	8.87	3.14		389		
	31-35	52	9.29	4.01				
	36-40	49	9.61	3.74				
	41 ve üstü	85	10.20	3.88				
Kayganlaşma	20-25	77	11.82	2.36	.67	4	.61	
	26-30	131	11.63	2.34		389		
	31-35	52	11.96	2.25				
	36-40	49	11.86	2.33				
	41 ve üstü	85	12.18	2.77				
Orgazm	20-25	77	8.43	1.94	.36	4	.83	
	26-30	131	8.47	1.53		389		
	31-35	52	8.58	1.94				
	36-40	49	8.33	1.60				
	41 ve üstü	85	8.25	1.82				
Doyum	20-25	77	6.90	2.15	3.53	4	.00**	5>1
	26-30	131	7.34	2.37		389		
	31-35	52	7.90	2.73				
	36-40	49	7.37	2.36				
	41 ve üstü	85	8.27	3.03				
Ağrı	20-25	77	11.31	2.93	2.88	4	.02*	5>1
	26-30	131	11.65	3.08		389		
	31-35	52	12.37	2.83				
	36-40	49	11.65	3.21				
	41 ve üstü	85	12.71	2.96				
Toplam	20-25	77	52.35	9.21	5.37	4	.00**	5>1
	26-30	131	53.20	8.28		389		
	31-35	52	55.79	8.84				
	36-40	49	54.51	8.60				
	41 ve üstü	85	57.93	9.27				

*<0.05; **<0.01

Tablo 4'e bakıldığında, kadın cinsel işlev, İstek ($F_{(4, 389)} = 6.64$; $p < .01$), Uyarılma ($F_{(4, 389)} = 2.47$; $p < .05$), Doyum ($F_{(4, 389)} = 3.53$; $p < .01$), Ağrı ($F_{(4, 389)} = 2.88$; $p < .05$), alt boyutları ve kadın cinsel işlev ($F_{(4, 389)} = 5.37$; $p < .01$) toplam puanlarının yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Test

sonucunda etki büyüklüğü katsayıları (η^2) ise sırasıyla .06 orta düzeyde, .02 düşük düzeyde, .03 düşük düzeyde, .03 düşük düzeyde, .05 düşük düzeyde hesaplanmıştır. 41 ve üstü yaşta olan katılımcılar, 20-25 yaş ve 26-30 yaş arası olan katılımcılardan daha yüksek kadın cinsel işlev, İstek, Uyarılma alt boyutları ve Toplam puanlarına sahiplerdir. 41 ve üstü yaşta olan katılımcılar, 20-25 yaş arası olan katılımcılardan daha yüksek kadın cinsel işlev, Doyum, Ağrı alt boyut puanlarına sahiplerdir.

Kadın cinsel işlev Kayganlaşma, Orgazm alt boyut puanları yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.2.2. Öğrenim Durumu Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Cinsel benlik şema için Tablo 5’te, kadın cinsel işlev için Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	F	sd	p	Fark
Sevgi Dolu	İlköğretim	32	50.38	9.28	.49	3	.68	
	Lise	102	51.22	10.45		390		
	Üniversite	219	52.16	8.74				
	Lisansüstü	41	51.49	9.34				
Şehvetli	İlköğretim	32	44.59	8.13	1.51	3	.20	
	Lise	102	45.39	10.64		390		
	Üniversite	219	43.43	9.49				
	Lisansüstü	41	42.12	8.49				
Dolaysız	İlköğretim	32	39.19	5.87	.52 ^a	3	.74	
	Lise	102	39.88	8.50		390		
	Üniversite	219	40.08	8.12				
	Lisansüstü	41	38.71	6.98				
Toplam	İlköğretim	32	134.16	17.49	.58 ^a	3	.69	
	Lise	102	136.49	23.15		390		
	Üniversite	219	135.67	19.48				
	Lisansüstü	41	132.32	16.62				

* $<.05$; ** $<.01$; ^aWelch testi

Tablo 5'e bakıldığında, cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 6. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
İstek	İlköğretim	32	6.19	1.97	2.10	3	.09	
	Lise	102	5.40	1.84		390		
	Üniversite	219	5.53	1.60				
	Lisansüstü	41	5.85	1.74				
Uyarılma	İlköğretim	32	10.47	3.52	1.96	3	.11	
	Lise	102	9.58	4.00		390		
	Üniversite	219	8.97	3.42				
	Lisansüstü	41	9.15	3.42				
Kayganlaşma	İlköğretim	32	11.78	2.60	.21 ^a	3	.88	
	Lise	102	11.72	2.92		390		
	Üniversite	219	11.91	2.29				
	Lisansüstü	41	12.00	1.53				
Orgazm	İlköğretim	32	9.03	1.99	1.63	3	.18	
	Lise	102	8.35	2.04		390		
	Üniversite	219	8.32	1.59				
	Lisansüstü	41	8.51	1.42				
Doyum	İlköğretim	32	8.09	2.84	2.46	3	.06	
	Lise	102	7.98	2.76		390		
	Üniversite	219	7.32	2.50				
	Lisansüstü	41	7.10	1.99				
Ağrı	İlköğretim	32	11.72	3.06	.54 ^a	3	.65	
	Lise	102	11.62	3.49		390		
	Üniversite	219	12.08	2.75				
	Lisansüstü	41	11.83	3.28				
Toplam	İlköğretim	32	57.28	10.21	.91 ^a	3	.43	
	Lise	102	54.65	10.11		390		
	Üniversite	219	54.14	8.61				
	Lisansüstü	41	54.44	6.63				

* <0.05 ; ** <0.01 ; ^aWelch testi

Tablo 6'ya bakıldığında, cinsel benlik şeması puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılmasına yönelik Tek Yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir.

Kadın cinsel işlev, İstek, Uyarılma, Kayganlaşma, Orgazm, Doyum, Ağrı alt boyut puanları öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.2.3. Gelir Durumu Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının gelir durumu değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular cinsel benlik şema için Tablo 7’de, kadın cinsel işlev için Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Gelir Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	Sd	p	Fark
Sevgi Dolu	2500 TL altı	77	51.03	9.69	.88	4	.47	
	2500-4000 TL	144	52.73	9.30		389		
	4000-6000 TL	84	51.65	9.00				
	6000-10000 TL	55	51.05	9.64				
	10000 TL üstü	34	50.03	8.53				
Şehvetli	2500 TL altı	77	44.22	9.29	1.32 ^a	4	.26	
	2500-4000 TL	144	44.54	10.05		389		
	4000-6000 TL	84	43.83	9.58				
	6000-10000 TL	55	43.09	11.07				
	10000 TL üstü	34	41.88	5.27				
Dolaysız	2500 TL altı	77	38.30	7.10	1.34	4	.25	
	2500-4000 TL	144	40.03	8.35		389		
	4000-6000 TL	84	40.65	8.26				
	6000-10000 TL	55	40.78	8.08				
	10000 TL üstü	34	38.68	6.56				
Toplam	2500 TL altı	77	133.55	19.44	1.01	4	.39	
	2500-4000 TL	144	137.31	21.16		389		
	4000-6000 TL	84	136.14	20.29				
	6000-10000 TL	55	134.93	20.48				
	10000 TL üstü	34	130.59	14.36				

*<0.05; **<0.01; ^aWelch testi

Tablo 7’ye bakıldığında, cinsel şenlik şeması, Sevgi Dolu, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 8. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Gelir Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
İstek	2500 TL altı	77	5.64	1.85	1.44	4	.21	
	2500-4000 TL	144	5.35	1.74		389		
	4000-6000 TL	84	5.67	1.68				
	6000-10000 TL	55	5.75	1.60				
	10000 TL üstü	34	6.03	1.55				
Uyarılma	2500 TL altı	77	9.68	3.27	.49	4	.73	
	2500-4000 TL	144	9.10	3.65		389		
	4000-6000 TL	84	9.39	3.86				
	6000-10000 TL	55	9.25	3.53				
	10000 TL üstü	34	8.79	3.66				
Kayganlaşma	2500 TL altı	77	11.78	2.32	.43	4	.78	
	2500-4000 TL	144	11.69	2.62		389		
	4000-6000 TL	84	12.00	2.24				
	6000-10000 TL	55	11.98	2.48				
	10000 TL üstü	34	12.18	2.19				
Orgazm	2500 TL altı	77	8.64	1.79	2.11	4	.07	
	2500-4000 TL	144	8.23	1.73		389		
	4000-6000 TL	84	8.76	1.67				
	6000-10000 TL	55	8.25	1.66				
	10000 TL üstü	34	8.03	1.85				
Doyum	2500 TL altı	77	7.81	2.58	3.82	4	.00**	3>2
	2500-4000 TL	144	6.97	2.14		389		
	4000-6000 TL	84	8.26	3.10				
	6000-10000 TL	55	7.42	2.37				
	10000 TL üstü	34	7.68	2.65				
Ağrı	2500 TL altı	77	11.77	2.97	.92	4	.45	
	2500-4000 TL	144	11.81	2.96		389		
	4000-6000 TL	84	11.68	3.28				
	6000-10000 TL	55	12.58	2.72				
	10000 TL üstü	34	12.12	3.35				
Toplam	2500 TL altı	77	55.30	9.05	1.49	4	.20	
	2500-4000 TL	144	53.14	8.97		389		
	4000-6000 TL	84	55.76	9.34				
	6000-10000 TL	55	55.24	8.90				
	10000 TL üstü	34	54.82	7.85				

*<0.05; **<0.01

Tablo 8'e bakıldığında, kadın cinsel işlev Doyum ($F_{(4, 389)} = 3.82$; $p < .01$) alt boyut puanlarının gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Test sonucunda etki büyüklüğü katsayısı (η^2) ise .04 olarak düşük düzeyde hesaplanmıştır. 4000-6000 TL arası gelire sahip katılımcılar, 2500-4000 TL

arası gelire sahip olan katılımcılardan daha yüksek Doyum alt boyut puanlarına sahiplerdir.

Kadın cinsel işlev, İstek, Uyarılma, Kayganlaşma, Orgazm, Ağrı alt boyut puanları gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.2.4. Evlilik Süresi Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular cinsel benlik şema için Tablo 9’da, kadın cinsel işlev için Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 9. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Evlilik Süresine Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	Sd	p	Fark
Sevgi Dolu	1 yıldan az	73	53.81	8.16	1.59	4	.17	
	1-3 yıl	73	51.86	9.24				
	3-6 yıl	58	50.84	9.23				
	6-10 yıl	38	49.58	10.49				
	10 yıl üzeri	152	51.47	9.47				
Şehvetli	1 yıldan az	73	45.41	9.75	.71	4	.58	
	1-3 yıl	73	44.00	9.53				
	3-6 yıl	58	43.26	9.33				
	6-10 yıl	38	44.37	10.74				
	10 yıl üzeri	152	43.24	9.47				
Dolaysız	1 yıldan az	73	41.40	8.06	1.21	4	.30	
	1-3 yıl	73	39.18	7.91				
	3-6 yıl	58	39.66	7.64				
	6-10 yıl	38	40.74	9.10				
	10 yıl üzeri	152	39.19	7.66				
Toplam	1 yıldan az	73	140.62	18.99	1.57	4	.18	
	1-3 yıl	73	135.04	18.47				
	3-6 yıl	58	133.76	19.16				
	6-10 yıl	38	134.68	24.17				
	10 yıl üzeri	152	133.90	20.33				

* <0.05 ; ** <0.01

Tablo 9’a bakıldığında, cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları evlilik süresine göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 10. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Evlilik Süresine Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
İstek	1 yıldan az	73	4.45	1.45	11.81	4 389	.00**	2>1
	1-3 yıl	73	5.67	1.62				3>1
	3-6 yıl	58	5.78	1.73				4>1
	6-10 yıl	38	5.55	1.55				5>1
	10 yıl üzeri	152	6.03	1.70				
Uyarılma	1 yıldan az	73	7.77	2.95	8.24 ^a	4 389	.00**	3>1
	1-3 yıl	73	9.15	3.62				5>1
	3-6 yıl	58	9.79	3.58				
	6-10 yıl	38	8.11	2.74				
	10 yıl üzeri	152	10.14	3.79				
Kayganlaşma	1 yıldan az	73	11.26	2.20	2.33	4 389	.06	
	1-3 yıl	73	12.07	2.41				
	3-6 yıl	58	12.26	2.17				
	6-10 yıl	38	11.32	2.13				
	10 yıl üzeri	152	12.03	2.64				
Orgazm	1 yıldan az	73	8.15	1.61	3.58	4 389	.00**	3>4
	1-3 yıl	73	8.53	1.84				
	3-6 yıl	58	8.98	1.55				
	6-10 yıl	38	7.74	1.75				
	10 yıl üzeri	152	8.42	1.75				
Doyum	1 yıldan az	73	6.33	1.53	10.81 ^a	4 389	.00**	2>1
	1-3 yıl	73	7.42	2.44				3>1
	3-6 yıl	58	8.28	2.81				5>1
	6-10 yıl	38	7.11	1.69				
	10 yıl üzeri	152	7.98	2.89				
Ağrı	1 yıldan az	73	11.11	2.97	1.71	4 389	.14	
	1-3 yıl	73	11.88	2.87				
	3-6 yıl	58	12.10	2.72				
	6-10 yıl	38	11.97	3.48				
	10 yıl üzeri	152	12.21	3.11				
Toplam	1 yıldan az	73	49.07	7.22	12.66	4 389	.00**	2>1
	1-3 yıl	73	54.73	9.54				3>1
	3-6 yıl	58	57.19	8.12				5>1
	6-10 yıl	38	51.79	6.54				
	10 yıl üzeri	152	56.80	9.09				

*<0.05; **<0.01; ^aWelch testi

Tablo 10'a bakıldığında, kadın cinsel işlev İstek ($F_{(4, 389)} = 11.81$; $p < .01$), Uyarılma ($F_{(4, 389)} = 8.24$; $p < .01$), Orgazm ($F_{(4, 389)} = 3.58$; $p < .01$), Doyum ($F_{(4, 389)} = 10.81$; $p < .01$) alt boyut puanları ve kadın cinsel işlev ($F_{(4, 389)} = 12.66$; $p < .01$) toplam puanlarının evlilik süresine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Test sonucunda etki büyüklüğü katsayıları (η^2) ise sırasıyla .10 orta, .06 orta, .03 düşük, .06 orta, .11 orta düzeyde hesaplanmıştır. Evlilik süresi 1-3 yıl, 3-6 yıl, 6-10 yıl ve 10

yıl üzeri olan katılımcılar, evlilik süresi 1 yıldan az olan katılımcılardan daha yüksek İstek puanlarına sahiplerdir. Evlilik süresi 3-6 yıl ve 10 yıl üzeri olan katılımcılar, evlilik süresi 1 yıldan az olan katılımcılardan daha yüksek Uyarılma puanlarına sahiplerdir. Evlilik süresi 3-6 yıl olan katılımcılar, evlilik süresi 6-10 yıl olan katılımcılardan daha yüksek Orgazm puanlarına sahiplerdir. Evlilik süresi 1-3 yıl, 3-6 yıl ve 10 yıl üzeri olan katılımcılar, evlilik süresi 1 yıldan az olan katılımcılardan daha yüksek Doyum puanlarına sahiplerdir. Evlilik süresi 1-3 yıl, 3-6 yıl ve 10 yıl üzeri olan katılımcılar, evlilik süresi 1 yıldan az olan katılımcılardan daha yüksek kadın cinsel işlev Toplam puanlarına sahiplerdir.

Kadın cinsel işlev Kayganlaşma, Ağrı alt boyut puanları evlilik süresine göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.2.5. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular cinsel benlik şema için Tablo 11’de, kadın cinsel işlev için Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 11. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
Sevgi Dolu	Yok	130	52.28	9.06	.34	3 390	.79	
	1	98	51.46	9.69				
	2	125	51.60	9.33				
	3 ve üstü	41	50.73	9.18				
Şehvetli	Yok	130	44.46	9.42	.35	3 390	.78	
	1	98	43.33	8.80				
	2	125	44.00	10.20				
	3 ve üstü	41	43.15	10.56				
Dolaysız	Yok	130	40.64	8.03	1.23	3 390	.29	
	1	98	38.60	7.84				
	2	125	39.89	8.00				
	3 ve üstü	41	39.88	7.58				
Toplam	Yok	130	137.38	18.85	.84	3 390	.47	
	1	98	133.39	20.21				
	2	125	135.49	20.59				
	3 ve üstü	41	133.76	21.76				

* <0.05 ; ** <0.01

Tablo 11'e bakıldığında, cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları çocuk sayısına göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 12. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
İstek	Yok	130	4.95	1.75	10.13	3	.00**	2>1
	1	98	5.80	1.46		390		3>1
	2	125	5.89	1.68		4>1		
	3 ve üstü	41	6.20	1.78				
Uyarılma	Yok	130	8.46	3.41	3.91	3	.00**	4>1
	1	98	9.49	3.20		390		
	2	125	9.58	3.76				
	3 ve üstü	41	10.34	4.19				
Kayganlaşma	Yok	130	11.57	2.22	.94	3	.42	
	1	98	11.95	2.36		390		
	2	125	12.04	2.67				
	3 ve üstü	41	12.00	2.42				
Orgazm	Yok	130	8.33	1.72	1.70	3	.16	
	1	98	8.54	1.94		390		
	2	125	8.23	1.65				
	3 ve üstü	41	8.88	1.50				
Doyum	Yok	130	6.93	1.99	4.95 ^a	3	.00**	2>1
	1	98	7.93	2.56		390		
	2	125	7.61	2.79				
	3 ve üstü	41	8.24	3.16				
Ağrı	Yok	130	11.53	2.99	2.75	3	.04*	3>1
	1	98	11.54	3.08		390		
	2	125	12.46	2.83				
	3 ve üstü	41	12.29	3.46				
Toplam	Yok	130	51.77	8.33	7.46	3	.00**	2>1
	1	98	55.24	8.63		390		3>1
	2	125	55.81	9.29		4>1		
	3 ve üstü	41	57.95	8.89				

* <0.05 ; ** <0.01 ; ^aWelch testi

Tablo 12'ye bakıldığında, kadın cinsel işlev İstek ($F_{(3, 390)}= 10.13$; $p<.01$), Uyarılma ($F_{(3, 390)}= 3.91$; $p<.01$), Doyum ($F_{(3, 390)}= 4.95$; $p<.01$), Ağrı ($F_{(3, 390)}= 2.75$; $p<.05$) alt boyut puanları ve kadın cinsel işlev ($F_{(3, 390)}= 7.46$; $p<.01$) toplam puanlarının çocuk

sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Test sonucunda etki büyüklüğü katsayıları (η^2) ise sırasıyla .07 orta, .03 düşük, .03 düşük, .02 düşük, .05 düşük düzeyde hesaplanmıştır. 1, 2 ve 3 ve üstü çocuğu olan katılımcılar, çocuğu olmayan katılımcılardan daha yüksek İstek puanlarına sahiptir. 3 ve üstü çocuğu olan katılımcılar, çocuğu olmayan katılımcılardan daha yüksek Uyarılma puanlarına sahiptir. 1 çocuğu olan katılımcılar, çocuğu olmayan katılımcılardan daha yüksek Doyum puanlarına sahiptir. 2 çocuğu olan katılımcılar, çocuğu olmayan katılımcılardan daha yüksek Ağrı puanlarına sahiptir. 1, 2 ve 3 ve üstü çocuğu olan katılımcılar, çocuğu olmayan katılımcılardan daha yüksek kadın cinsel işlev toplam puanlarına sahiptir.

Kadın cinsel işlev Kayganlaşma, Orgazm alt boyut puanları çocuk sayısına göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.2.6. Cinsel Bilgiye Ulaşım Değişkenine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi kapsamında, araştırmaya katılan evli kadınların cinsel benlik şema ve kadın cinsel işlev puanlarının cinsel bilgiye ulaşım değişkenine göre farklılaşma olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü ANOVA Testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular cinsel benlik şema için Tablo 13'te, kadın cinsel işlev için Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 13. Cinsel Benlik Şeması Puanlarının Cinsel Bilgiye Ulaşımına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	Sd	p	Fark
Sevgi Dolu	Aile	61	50.97	10.59	3.13	4	.01*	4>5
	Okul	91	52.57	8.22				
	Arkadaş	162	51.77	9.00				
	Kitap/Dergi	40	54.55	7.41				
	Diğer	40	47.73	11.22				
Şehvetli	Aile	61	44.61	8.94	1.41	4	.22	
	Okul	91	43.81	8.76				
	Arkadaş	162	42.88	9.59				
	Kitap/Dergi	40	46.70	9.70				
	Diğer	40	44.33	12.10				
Dolaysız	Aile	61	39.30	6.82	.22	4	.92	
	Okul	91	39.47	7.51				
	Arkadaş	162	39.91	8.78				
	Kitap/Dergi	40	40.53	7.72				
	Diğer	40	40.28	7.29				
Toplam	Aile	61	134.87	19.21	1.34	4	.25	
	Okul	91	135.86	18.02				
	Arkadaş	162	134.56	20.95				
	Kitap/Dergi	40	141.78	18.05				
	Diğer	40	132.33	23.24				

*<0.05; **<0.01

Tablo 13'e bakıldığında, cinsel benlik şeması, Sevgi Dolu ($F_{(4, 389)} = 3.13$; $p < .05$) alt boyut puanlarının cinsel bilgiye ulaşımına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Test sonucunda etki büyüklüğü katsayısı (η^2) ise .03 olarak düşük düzeyde hesaplanmıştır. Cinsel bilgiye kitap/dergi aracılığıyla ulaşan katılımcılar diğer yollarla ulaşan katılımcılardan daha yüksek cinsel benlik şema İstek alt boyut puanlarına sahiplerdir.

Cinsel benlik şeması, Şehvetli, Dolaysız alt boyut puanları cinsel bilgiye ulaşımına göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Tablo 14. Kadın Cinsel İşlev Puanlarının Cinsel Bilgiye Ulaşımına Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	ss	F	sd	p	Fark
İstek	Aile	61	5.84	1.85	3.47	4	.00**	1>4
	Okul	91	5.76	1.65		389		
	Arkadaş	162	5.67	1.55				
	Kitap/Dergi	40	4.73	2.01				
	Diğer	40	5.33	1.82				
Uyarılma	Aile	61	9.48	3.24	2.20	4	.06	
	Okul	91	9.43	3.31		389		
	Arkadaş	162	9.38	3.79				
	Kitap/Dergi	40	7.70	3.34				
	Diğer	40	9.70	3.98				
Kayganlaşma	Aile	61	11.66	2.68	1.79	4	.13	
	Okul	91	12.09	1.93		389		
	Arkadaş	162	12.09	2.47				
	Kitap/Dergi	40	11.30	2.41				
	Diğer	40	11.28	2.75				
Orgazm	Aile	61	8.21	1.87	1.53	4	.19	
	Okul	91	8.46	1.51		389		
	Arkadaş	162	8.52	1.82				
	Kitap/Dergi	40	7.88	1.64				
	Diğer	40	8.65	1.73				
Doyum	Aile	61	7.33	2.29	.43	4	.78	
	Okul	91	7.60	2.45		389		
	Arkadaş	162	7.59	2.65				
	Kitap/Dergi	40	7.18	2.96				
	Diğer	40	7.80	2.56				
Ağrı	Aile	61	12.26	2.91	1.45	4	.21	
	Okul	91	11.74	2.78		389		
	Arkadaş	162	11.95	3.15				
	Kitap/Dergi	40	12.45	3.00				
	Diğer	40	11.03	3.28				
Toplam	Aile	61	54.77	8.42	1.75	4	.13	
	Okul	91	55.08	7.39		389		
	Arkadaş	162	55.20	9.50				
	Kitap/Dergi	40	51.23	8.73				
	Diğer	40	53.78	10.79				

*<0.05; **<0.01

Tablo 14'e bakıldığında, kadın cinsel işlev İstek ($F_{(4, 389)} = 3.47$; $p < .01$) alt boyut puanlarının cinsel bilgiye ulaşımına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı

belirlenmiştir. Test sonucunda etki büyüklüğü katsayısı (η^2) ise .03 olarak düşük düzeyde hesaplanmıştır. Cinsel bilgiye aile, okul ve arkadaş yoluyla ulaşan katılımcılar, kitap/dergi yoluyla ulaşan katılımcılardan daha yüksek İstek puanlarına sahiplerdir.

Kadın cinsel işlev Uyarılma, Kayganlaşma, Orgazm, Doyum, Ağrı alt boyutları ve kadın cinsel işlev toplam puanları cinsel bilgiye ulaşımına göre anlamlı derecede farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

3.3. Araştırmanın İkinci Hipotezine Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci hipotezi “Katılımcıların cinsel benlik şema alt boyutları ile kadın cinsel işlev alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.” şeklindedir. Bu hipotez kapsamında bu bölümde, katılımcıların cinsel benlik şema alt boyutları ve kadın cinsel işlev alt boyut puanları arasında ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Ardından cinsel benlik şemalarının cinsel işlev düzeylerini yordama gücünü belirlemek için Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır. Tablo 15’te Pearson Korelasyon Analizi sonuçları verilmiştir.

3.3.1. Cinsel Benlik Şema ve Kadın Cinsel İşlev Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Tablo 15. Cinsel Benlik Şeması ve Kadın Cinsel İşlev Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-İstek										
2-Uyarılma	,568**									
3Kayganlaşma	,293**	,431**								
4-Orgazm	,244**	,453**	,345**							
5-Doyum	,402**	,606**	,323**	,491**						
6-Ağrı	-,085	-	-,015	-	-					
		,184**		,133**	,226**					
7-Toplam	,631**	,824**	,652**	,610**	,711**	,154**				
8-Sevgi Dolu	-	-	-,007	-,063	-	,014	-			
	,155**	,181**			,301**		,197**			
9-Şehvetli	-	-	-,124*	-	-	,003	-	,305**		
	,341**	,243**		,158**	,199**		,282**			
10-Dolaysız	-	-,121*	-,005	-,094	-	,088	-,110*	,254**	,445**	
	,173**				,135**					
11-Toplam	-	-	-,065	-	-	,043	-	,710**	,797**	,727**
	,304**	,248**		,142**	,288**		,270**			

* $<.05$; ** $<.01$

Tablo 15'e bakıldığında, cinsel benlik şeması Sevgi Dolu alt boyut puanları ile kadın cinsel işlev İstek ($r=-.15$; $p<.01$), Uyarılma ($r=-.18$; $p<.01$), Doyum ($r=-.30$; $p<.01$) alt boyutları ve kadın cinsel işlev toplam puanı ($r=-.19$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, Kayganlaşma ve Ağrı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Cinsel benlik şeması Şehvetli alt boyut puanları ile kadın cinsel işlev İstek ($r=-.34$; $p<.01$), Uyarılma ($r=-.24$; $p<.01$), Kayganlaşma ($r=-.12$; $p<.05$), Orgazm ($r=-.15$; $p<.01$), Doyum ($r=-.19$; $p<.01$) alt boyutları ve kadın cinsel işlev toplam puanı ($r=.30$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, Ağrı alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Cinsel benlik şeması Dolaysız alt boyut puanları ile kadın cinsel işlev İstek ($r=-.17$; $p<.01$), Uyarılma ($r=-.12$; $p<.05$), Doyum ($r=-.13$; $p<.01$) alt boyutları ve kadın cinsel işlev toplam puanı ($r=-.11$; $p<.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, Kayganlaşma, Orgazm ve Ağrı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Cinsel benlik şeması toplam puanları ile kadın cinsel işlev İstek ($r=-.30$; $p<.01$), Uyarılma ($r=-.24$; $p<.01$), Orgazm ($r=-.14$; $p<.01$), Doyum ($r=-.28$; $p<.01$) alt boyutları ve kadın cinsel işlev toplam puanı ($r=-.27$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu, Kayganlaşma ve Ağrı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

3.3.2. Cinsel Benlik Şeması'nın Kadın Cinsel İşlev Düzeyleri'ni Yordama Gücüne İlişkin Regresyon Analizine Ait Bulgular

Tablo 16. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın İstek Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata _B	Beta	t	p
Sabit	8.25	.38	-	21.65	.00
Şehvetli	-.06	.00	-.34	-7.17	.00

R= .34 R²= .11 Sd:1/ 392
F: 51.44 p=.00**

Tablo 16'ya bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R= .34$, $R^2= .11$), bağımlı değişkendeki varyansın %1,1'ini açıkladığı

bulunmuştur ($F_{(1, 392)}=51.44$, $p<.01$). Şehvetli cinsel benlik şema puanlarının ($\beta =-.34$, $t = -7.17$, $p<.01$) kadın cinsel işlev istek puanlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 17. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Kayganlaşma Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart		<i>t</i>	<i>p</i>
		Hata _B	Beta		
Sabit	13.23	.57	-	23.33	.00
Şehvetli	-.03	.01	-.12	-2.48	.01

R= .12 R²= .015 Sd:1/ 392
F: 6.16 p=.01*

Tablo 17'ye bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R= .12$, $R^2= .01$), bağımlı değişkendeki varyansın %0,1'ini açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 392)}= 6.16$, $p<.05$). Şehvetli cinsel benlik şema puanlarının ($\beta =-.12$, $t =-2.48$, $p<.05$) kayganlaşma kadın cinsel işlev puanlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 18. Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Orgazm Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart		<i>t</i>	<i>p</i>
		Hata _B	Beta		
Sabit	9.66	.41		23.85	.00
Şehvetli	-.03	.01	-.16	-3.16	.00

R= .158 R²= .02 Sd:1/ 392
F: 9.98 p=.00**

Tablo 18'e bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R= .15$, $R^2= .02$), bağımlı değişkendeki varyansın %0,2'sini açıkladığı bulunmuştur ($F_{(1, 392)}=9.98$, $p<.01$). Şehvetli cinsel benlik şema puanlarının ($\beta =-.16$, $t = -3.16$, $p<.01$) orgazm kadın cinsel işlev puanlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir.

Tablo 19. Çoklu Doğrusal Regresyon Varsayımlarının Sınanması

Model 1							
Çoklu Doğrusal Bağını Varsayımı				Otokorelasyon Varsayımı	Artık Değerlerin Normalliği	Artık Değerlerin Ortalaması	Sabit Varyans Varsayımı
VIF	Tol.	EV	CI	DW	Çarpıklık:1.23 Basıklık:1.94	.00	$\chi^2(5)=12.21$
1.10	.90	.02	10.17	2.15			
1.10	.90	.01	13.87				

Model 2							
Çoklu Doğrusal Bağını Varsayımı				Otokorelasyon Varsayımı	Artık Değerlerin Normalliği	Artık Değerlerin Ortalaması	Sabit Varyans Varsayımı
VIF	Tol.	EV	CI	DW	Çarpıklık:.63 Basıklık:.25	.00	$\chi^2(5)=13.00$
1.10	.90	.02	10.17	1.97			
1.10	.90	.01	13.87				

Model 3							
Çoklu Doğrusal Bağını Varsayımı				Otokorelasyon Varsayımı	Artık Değerlerin Normalliği	Artık Değerlerin Ortalaması	Sabit Varyans Varsayımı
VIF	Tol.	EV	CI	DW	Çarpıklık:.77 Basıklık:1.93	.00	$\chi^2(5)=5.12$
1.10	.90	.02	10.17	1.99			
1.10	.90	.01	13.87				

Çoklu doğrusal bağıntı varsayımı, tolerans ve varyans enflasyon faktörü (VIF), özdeğer ve koşul indeks (CI) değerleri ile sınanmıştır. Tolerans katsayısının .20 ile 1.00 ve VIF katsayısı 1 ile 10 arasında hesaplanmıştır. Ayrıca, öz değerlerin 15'ten az olduğu ve koşul indeks katsayısının 30'dan düşük olduğu saptanarak çoklu doğrusal bağlantı problemi olmadığı belirlenmiştir. Durbin Watson (DW) katsayısının 2'ye yaklaşık bulunduğu ve hata terimlerinin bağımsızlığı varsayımının da karşılandığı görülmüştür. Artık değerlerin çarpıklık ve basıklık katsayıların + 2.00 ve - 2.00 aralığında bulunarak normal dağılım koşulunu sağladığı ve ortalamalarının da '0' olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla bu varsayımlarının da karşılandığı belirlenmiştir. Sabit varyans varsayımının sınanmasına yönelik White testi ile yardımcı bir regresyon modeli oluşturulmuş ve bu varsayımın da karşılandığı görülmüştür. Bu bulgulara göre tüm regresyon varsayımlarının karşılandığı ve regresyon analizlerinin kurulabileceği saptanmıştır.

Tablo 20. Sevgi Cinsel Benlik Şeması ve Şehvetli Cinsel Benlik Şeması'nın Doyum Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 1)

Değişken	B	Standart Hata _B	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>
Sabit	12.69	.78		16.11	.00
Sevgi	-.07	.01	-.26	-5.26	.00
Şehvetli	-.03	.01	-.12	-2.35	.02

R= .32 R²= .10 Sd:2/ 391
F: 22.43 p=.00**

Tablo 20'ye bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu (R= .32, R²= .10), bağımlı değişkendeki varyansın %1,0'ini açıkladığı bulunmuştur (F_(2, 391)=22.43, p<.01).

Modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki görelî önem sırasını incelemek için standartlaştırılmış regresyon katsayılarına bakılmıştır. Buna göre katılımcıların Orgazm puanlarını en fazla Sevgi puanlarının ($\beta = -.26$) etkilediği ve bunu Şehvetli puanlarının ($\beta = -.12$) izlediği görülmüştür.

Tablo 21. Şehvetli Cinsel Benlik Şema ve Sevgi Cinsel Benlik Şeması'nın Uyarılma Kadın Cinsel İşlev'inin Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 2)

Değişken	B	Standart Hata _B	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>
Sabit	15.03	1.12		13.38	.00
Şehvetli	-.08	.02	-.21	-4.04	.00
Sevgi	-.05	.02	-.12	-2.342	.02

R= .26 R²= .07 Sd:2/ 391
F: 15.07 p=.00**

Tablo 21'e bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu (R= .26, R²= .07), bağımlı değişkendeki varyansın %0,7'sini açıkladığı bulunmuştur (F_(2, 391)= 15.07, p<.01).

Modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki görelî önem sırasını incelemek için standartlaştırılmış regresyon katsayılarına bakılmıştır. Buna göre

katılımcıların Uyarılma puanlarını en fazla Şehvetli puanlarının ($\beta = -.21$) etkilediği ve bunu Sevgi puanlarının ($\beta = -.12$) izlediği görülmüştür.

Tablo 22. Şehvetli Cinsel Benlik Şema ve Sevgi Cinsel Benlik Şeması'nın Kadın Cinsel İşlev Toplam Puanı Üzerindeki Yordayıcı Etkisine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (Model 3)

Değişken	B	Standart		<i>t</i>	<i>p</i>
		Hata B	Beta		
Sabit	70.73	2.77		25.52	.00
Şehvetli	-.23	.05	-.24	-4.84	.00
Sevgi	-.12	.05	-.12	-2.43	.02

R= .30 R²= .09 Sd:2/ 391
F: 20.10 p=.00**

Tablo 22'ye bakıldığında, kurulan modelde, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken ile ilişkili olduğu ($R = .30$, $R^2 = .09$), bağımlı değişkendeki varyansın %0,9'unu açıkladığı bulunmuştur ($F_{(2, 391)} = 20.10$, $p < .01$).

Modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki görece önem sırasını incelemek için standartlaştırılmış regresyon katsayılarına bakılmıştır. Buna göre katılımcıların kadın cinsel işlev toplam puanlarını en fazla Şehvetli puanlarının ($\beta = -.24$) etkilediği ve bunu Sevgi puanlarının ($\beta = -.12$) izlediği görülmüştür.

BÖLÜM 4: TARTIŞMA

4.1. Cinsel Benlik Şema Ölçeği Puanlarının Demografik Değişkenlere Yönelik Elde Edilen Bulguların Yorumlanması ve Tartışılması

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının yaşa göre korelasyonunun değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu alanyazında yer alan benzer çalışmalar ile karşılaştırıldığında uyumlu olduğu görülmüştür. Nowosielski, Kurpisz ve Kowalczyk (2019), 18-55 yaş arası kadınlarda Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ile değerlendirildiğinde benzer şekilde toplam ve alt boyutlar açısından yaş ilişkili bir fark bulmamıştır. Benzer şekilde 18 yaş ve üzeri kadınları değerlendiren bir başka çalışmada da yaş ile Cinsel Benlik Şeması Ölçeğine göre anlamlı fark belirtilmemiştir (Pulverman ve diğerleri, 2018). Çalışma bulgumuzdan farklı bir değerlendirme çocukluk çağında istismara uğramış ve uğramamış kadınların karşılaştırılmasında bulunmuştur. Buna göre istismara uğramış veya uğramamış kadınlarda Sevgi Dolu/ Şefkatli (pozitif) cinsel benlik algısının yaş ile pozitif korelasyon gösterdiği, Utangaç/Muhafazakar (negatif) cinsel benlik algısının her iki grupta da negatif korelasyon gösterdiği belirtilmiştir (Rellini ve Meston, 2011).

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının öğrenim durumuna göre değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Alanyazında eğitim düzeyine göre kadınların Cinsel Benlik Şemasını ele alan benzer çalışma bulunmamıştır. Bunun nedeni kadınlarda Cinsel Benlik Şemasını kullanan araştırmalarda örneklemelerin sıklıkla sadece üniversitesi öğrencilerini içermesi olabilir (Koçak ve Fışiloğlu, 2011; Anderson ve Cyranowski, 1994; Meston, Rellini ve Heiman, 2006; Zargarinejad ve Ahmadi, 2020).

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının gelir durumuna göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu ile benzer şekilde Andersen ve

Cyranowski (1994)'nin kadınların Cinsel Benlik Şemasını birçok değişken ile karşılaştırarak analiz ettiği çalışmasında da gelir düzeyi ile fark bulunmamıştır.

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının evlilik süresine göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları evlilik süresine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Cinsel benlik şemalarını evli ya da birlikte yaşayan kadın ve erkeklerde değerlendiren bir çalışmada, bireyin eşinin cinsel tatminini algılayışını doğrudan ve dolaylı olarak etkilediği; öyle ki, daha olumlu cinsel benlik şemaları (Sevgi dolu/ şefkatli ve/ veya şehvetli/ tahrik edici) olan erkekler ve kadınların, eşinin kendisinin bildirdiği cinsel tatmin düzeyini kontrol ettikten sonra eşlerini cinsel olarak daha fazla tatmin edebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum eşlerin birbirini cinsel benlik algılarına bağlı olarak ve birlikte geçirdikleri süre beraberinde cinsel istek, beklenti ve davranışlarını daha iyi tanıyarak cinsel tatminlerini iyileştirildiğine bağlı olarak ortaya çıktığı düşünülmüştür. (Mueller, Rehman ve Fallis, 2016). Yürütülen çalışmada evlilik süresi cinsel benlik algısını etkilemezken, kadın cinsel işlevinde de görüldüğü üzere daha uzun süreli birlikteliklerde pozitif cinsel benlik algısı kadınların cinsel işlevlerini iyileştirmektedir. Bu bağlamda çalışma ilgili alanyazın örneği ile benzerlik göstermektedir.

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının çocuk sayısına göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları çocuk sayısına göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Literatürde cinsel benlik şema kavramının geçmiş deneyimlerden meydana geldiği ifade edilmektedir. Bu tanımlı göz önüne alarak, var olan çocuk sayısının bir etkisi olmadığı düşünülmektedir.

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve alt boyutları puanlarının cinsel bilgiye ulaşım durumuna göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, Sevgi Dolu/ Şefkatli, Şehvetli/ Tahrik edici olan, Dolaysız/ Açık sözlü alt boyut puanları cinsel bilgiye ulaşım durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir.

4.2. Kadın Cinsel İşlev Ölçeği Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Yorumlanması ve Tartışılması

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği toplam puan ve alt boyutlarının yaş değişkeni ile analizi sonucunda İstek, Uyarılma, Ağrı alt boyutları ve toplam puanının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre yaş ilerledikçe (41 ve üstü yaş) kadınların cinsel isteklerinin, cinsel uyarılmalarının ve cinsel doyumunun daha iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak 41 ve üzeri yaştaki kadınlarda cinsel birleşme sırasında ve sonrasında çalışmanın en genç yaş grubu olan 20-25 yaş arası kadınlardan daha fazla ağrı yaşadıkları bulunmuştur. İlgili alanyazında 350 kadını içeren bir çalışmada çoğunluğun genel olarak cinsel işlevlerinden memnun olmadıkları dikkat çekmektedir. Yaş ile ilişkilendirildiğinde çalışmamızda benzer şekilde yaş ilerledikçe cinsel istek, uyarılma, doyum ve genel cinsel işlev memnuniyetlerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Ancak yürütülen bu çalışmada farklı olarak ağrı düzeyinde fark bulunmazken, orgazm yaşama durumunun daha ileri yaştaki kadınlarda daha fazla olduğu belirtilmiştir (Alkan, 2020). İlgili alanyazında Means (2000), cinsel olarak en duyarlı grup olarak 35-45 yaş arasındaki kadınları belirtmiştir. Araştırmacı, özellikle menopozun etkisiyle yaşlanmanın bir sonucu olarak cinsel tepkinin yoğunluğunun ve süresinin azaldığına dikkat çekmiştir. Ayrıca menopozun birçok kadın tarafından kadınlık kaybı olarak görüldüğünü belirtmekte; ancak bazı kadınların ise bunu hamile kalma korkusu olmadan cinsel ilişki yaşamak için bir fırsat olarak gördüğünü ifade etmiştir. Bir başka çalışmada ise erkeklerde yaş ile cinsel doyum arasında negatif bir ilişkiye işaret edilmektedir (Erens vd., 2019). Bu çalışmada erkekler değerlendirilmemiş olsa da kadın yaş ile kadınlardaki cinsel doyumun artıyor olması belirtilen çalışmayı destekler niteliktedir. Timm ve Keiley (2011), genç çiftlerin cinsel performansına odaklanmanın, çift büyüdükçe; yani evlilik veya birliktelik süresinin yerini daha duygusal etkinliklere bırakarak azaldığını vurgulamaktadır. Çalışma bulguları 41 yaş ve üzerindeki cinsel işlevlerin (istek, uyarılma, cinsel doyum, genel cinsel işlev ve orgazm) daha fazla olması ile literatürü desteklemektedir.

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutları puanlarının öğrenim durumuna göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, İstek, Uyarılma, Kayganlaşma, Orgazm, Doyum, Ağrı alt boyut ve toplam puanlarının eğitim düzeyine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Alkan (2020) çalışmasında, belirtilen ölçek ve

alt boyutlarının eğitim durumlarına göre fark gösterdiği belirtilmiştir. Buna göre, genel cinsel işlevin, kayganlaşma durumunun ve orgazmın ilkökul mezunlarında üniversite ve üzeri mezunlara göre daha iyi düzeyde olduğu; ilkökul mezunu olanların cinsel isteklerinin ortaokul ve lise mezunlarına göre daha fazla olduğu; üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların ilkökul mezunlarına göre daha fazla cinsel ilişkili kaynaklı ağrı yaşadığı görülmüştür.

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutları puanlarının gelir durumuna göre farklılaşmasının değerlendirilmesi sonucunda, İstek, Uyarılma, Kayganlaşma, Orgazm, Doyum, Ağrı alt boyut ve toplam puanlarının anlamlı derecede farklılaşmadığı bulunmuştur. Alkan (2020) 'ın çalışmasında benzer şekilde gelir durumu ile anlamlı fark bulunmamıştır.

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutları evlilik süresine göre farklılaşmasının analizi sonucunda, en düşük cinsel isteğin evlilik süresi bir yıldan az olan kadınlarda olduğu; evlilik süresi bir yıldan az olan kadınların cinsel uyarılmalarının evlilik süresi 3-6 yıl ve 10 yıl üzeri olan kadınlardan daha düşük olduğu; 3-6 yıllık evli olanların 10 yıl ve üzeri evli olan kadınlardan daha fazla orgazm yaşadığı; evlilik süresi bir yıldan az olan katılımcıların en düşük düzeyde cinsel doyum yaşadığı; evlilik süresi 3-6 yıl, 10 yıl ve üzeri olan kadınların bir yıldan az süredir evli kadınlardan daha fazla cinsel işleve sahip olduğu belirtilmiştir. Ancak ağrı ve kayganlaşma açısından evlilik süresi ilişkili fark bulunmamıştır. Bulgulardan anlaşıldığı üzere cinsel işlev, istek, uyarılma ve doyum açısından en kötü durumda olanlar bir yıldan az süredir evli olanlardır.

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutları çocuk sayısına göre farklılaşmasının analizi sonucunda, hiç çocuğu olmayan kadınların cinsel isteklerinin ve cinsel doyumlarının en az düzeyde olduğu; 3 ve üstü çocuğu olanların cinsel uyarılmalarının hiç çocuğu olmayanlara göre daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Ancak 2 çocuğu olanların hiç çocuğu olmayan kadınlara göre daha fazla cinsel ilişki nedeni ağrı yaşadığı bulunmuştur. Çocuk sayısına göre kayganlaşma ve orgazm alt boyutları fark göstermemiştir.

Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutlarının cinsel bilgiye ulaşım kaynağına göre farklılaşmasının analizi sonucunda, cinsel bilgiye aile, okul ve arkadaş yoluyla ulaşan kadınların kitap/dergi yoluyla ulaşan kadınlardan daha yüksek cinsel istek duyduğu

bulunmuştur. Cinsel bilgiye ulaşımına göre toplam cinsel işlev, uyarılma, kayganlaşma, orgazm, doyum ve ağrı fark göstermemiştir. İlgili alanyazında 8 ila 14 hafta arası hamile kadınların bir kısmına kitapçık ve telefon seansları ile cinsellik üzerine bilgilendirme yapıldığında, cinsellik ile ilgili bilgilendirme yapılmamış olan kadınlar ile Kadın Cinsel İşlevi Ölçeği kullanılarak karşılaştırılmıştır. Buna göre 4 hafta sonunda eğitim öncesi gruplar arası karşılaştırma, toplam işlev puanı ve alanlarının puanları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bununla birlikte, kontrol grubuna göre cinsel eğitim almış grupta eğitimden sonra toplam puan ve altı alt boyutun puanlarında önemli bir artış olmuştur (Afshar vd., 2012).

4.3. Şehvetli Cinsel Benlik Algı Şeklinin Kadın Cinsel İşlevleri Üzerine Yordayıcı Etkilerinin Yorumlanması ve Tartışılması

Cinsel benlik şemaları bireylerin yaşamlarının tüm süreçlerini kapsayarak cinsel tutum ve davranışların yordayıcısı olarak yararlı bilgi sağlamaktadır (Andersen ve Cyranwski, 1994).

Cinsel Benlik Şeması Ölçeği alt boyutlarından Şehvetli Cinsel Benlik Algısı ile Kadın Cinsel İşlev Ölçeği ve alt boyutlarının yordayıcı etkilerinin analizi yapılmıştır. Buna göre şehvetli cinsel benlik algısının kadınların cinsel istek düzeylerinin, kayganlaşma düzeylerinin ve orgazm durumlarının olumsuz ve anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Şehvetli veya tahrik edici cinsel deneyimlere açık olan kadınların uyarılma cinsel işlevlerinin de daha düşük düzeyde olması öngörülmektedir.

Cinsel istek biyolojik, psikolojik ve kültürel değerler arasındaki dengeye bağlıdır. Bu nedenle, kadın cinsel istek zorluklarının kavramsallaştırılması, bu faktörlerin birbiriyle ilişkili rolünü dikkate almalıdır. Önerilen kavramsal modelden elde edilen sonuçlar, bilişsel faktörlerin (çoğunlukla cinsel aktivite sırasında otomatik düşünceler) cinsel arzunun en iyi yordayıcıları olduğunu göstermektedir. Daha spesifik bir şekilde, cinsel aktivite sırasında yaş, başarısızlık / kopma düşünceleri ve erotik düşüncelerin eksikliği, cinsel istek azalması üzerinde önemli bir doğrudan etki göstermektedir. Ayrıca, cinsel muhafazakarlık inançları ve tıbbi faktörler, sırasıyla erotik düşüncelerin yokluğunun varlığıyla cinsel istek üzerine etkide bulunma ve cinsel düşüncelerin başarısızlık / kopma gibi dolaylı etkileri göstermiştir (Carvalho ve Nobre, 2010). Çalışmamızda Şehvetli/ tahrik edici cinsel benlik algısı pozitif bir şema olmasına

karşın cinsel istek üzerine olumsuz yordayıcı olarak bulunması alanyazındaki belirtilen model sonucu ile benzerlik göstermemektedir. Ancak belirtilen çalışmada Cinsel Benlik Şeması Ölçeği kullanılmadığından yaklaşımların farklılık göstermiş olabileceği düşünülebilir. Bununla beraber örneklem sadece evli kadınları içermemektedir.

Sevgi dolu/ şefkatli cinsel Benlik algısının kadınların cinsel doyumunu için olumsuz ve anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bir başka deyişle sevgi dolu cinsel benlik algısı olan kadınların duygusal olarak sevgi dolu ve şefkatli cinsel deneyimlere ve ilişkilere açık olurken cinsel doyumlarının daha düşük olabileceği öngörülmektedir. Yapılan analize göre Şehvetli/ Tahrik Edici ve Sevgi Dolu/ Şefkatli cinsel benlik algısında olan kadınların bu tür cinsel deneyim ve ilişkilere açık olmasına dayanarak genel olarak cinsel işlevlerinin olumlu, iyi düzeyde olacağını öngöreceği belirtilmiştir. Üç yüz altmış kadın üniversite öğrencisini içeren bir çalışmada yordayıcı ilişkiler açısından Kadın Cinsel İşlevi, Cinsel Benlik Şeması ve Cinsel Doyum incelenmiştir. Bu değerlendirmeye göre Cinsel İşlevselliğin Sevgi Dolu/ Şefkatli ve Dolaysız/ Açık sözlü cinsel şema faktörleri üzerindeki doğrudan etkisinin olumlu yönde anlamlı olduğu gösterilmiştir. Ayrıca cinsel işlevin cinsel doyum üzerindeki doğrudan etkisi olumsuz olarak anlamlı bulunmuştur. Ancak çalışma bulgumuzdan farklı olarak Şehvetli/ Tahrik edici cinsel benlik algısının cinsel doyum üzerindeki doğrudan etkisi olumlu yönde anlamlı yordayıcı olarak bulunmuştur. Bu fark çalışma örneklemimizin 20 'den 41 ve üzeri yaşa kadar kadınları kapsarken, alanyazında belirtilen örneklemin üniversite çağındaki yaş grubunu kapsamaması olabilir. Bununla birlikte, Cinsel Benlik Şeması Dolaysız/ Açık sözlü cinsel benlik algısının öğrencilerin cinsel doyumunu üzerinde doğrudan bir etkisi gösterilmemiştir (Zargarinejad ve Ahmadi, 2020).

Araştırmanın en güçlü yönü Türk popülasyonunda cinsel benlik algısının evli kadınların cinsel işlevleri ile ilişkisini değerlendiren ilk çalışma olması ve bu özgün değer ile literatüre katkı sağlamasıdır. Bununla beraber Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ve Kadın Cinsel İşlev Ölçeklerinin her ikisinde de toplam ve alt boyutlarının oldukça güvenilir olması da bir diğer güçlü yön teşkil etmektedir. Elde edilen bulgular, özellikle Kadın Cinsel İşlev Ölçeği için literatür ile uyum göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucunda kadınların Cinsel Benlik Şeması Ölçeğine göre pozitif cinsel benlik algısı olan Sevgi dolu Kadın Cinsel İşlev Ölçeği alt boyutlarından cinsel istek, uyarılma, orgazma, cinsel doyumun negatif korelasyon göstermekte olduğu ve olumsuz anlamlı yordayıcı olduğu anlaşılmaktadır. Şehvetli cinsel benlik algısı ise yukarıdakilere ek olarak kayganlaşma ve ters, ağrı ile pozitif korelasyon halindedir. Sevgi dolu cinsel benlik algısındaki kadınlar daha düşük cinsel işlev göstermiştir. Şehvetli cinsel benlik algısında olan kadınlarda da durum yukarıda belirtilen işlevlerde azalmaya neden olurken cinsel ilişki sırasında ve sonrasında daha fazla ağrı yaşamaktadır. Bu durum 41 yaş ve üzeri kadınlarda da daha genç kadınlara kıyasla benzerdir. Dolaysız cinsel benlik algısı olan kadınlarda kayganlaşma ve ağrı haricindeki cinsel işlevler (istek, uyarılma, orgazm, doyum) azalmaktadır. Tümü değerlendirildiğinde Cinsel Benlik Şeması Ölçeği ile tespit edilen cinsel benlik algılarının Kadınların Cinsel İşlevlerinin yordayıcısı olduğunu göstermektedir. Bunlara ek olarak daha kısa süreli evliliklerde, 2. 3 ve üzeri çocuk sahibi olanlarda, ilkokul düzeyinde öğrenim durumu olan kadınlarda cinsel işlevlerinden özellikle cinsel istek ve uyarılmayı arttığı sonuçlarına varılmıştır. Gelir düzeyi cinsel benlik algısını ve kadınların cinsel işlevlerini etkilememektedir. Ancak anlamlı bir sonuç olarak da cinsel bilgiye aile, arkadaş ve okul çevresinden ulaşan kadınların cinsel istekleri daha fazladır.

Öneriler:

Bu araştırmanın belirtilen sonuçlarına göre aşağıda yer alan öneriler sunulabilmektedir:

1. Kadınlara küçük yaştan itibaren cinsel eğitim verilmesi, cinsel işlevlerinin iyileştirilmesi için faydalı olabilir.
2. 41 yaş ve üzeri kadınların cinsel birleşme sırasında ya da sonrasında ağrılarının giderilmesi için fiziksel, hormonal ve psikolojik etmenlerin araştırılması, diğer cinsel işlevleri daha iyi durumda olan bu grubun olumsuz deneyimini giderebilir.

3. Eğitim düzeyi özellikle üniversite ve üzeri olan evli kadınların cinsel işlevlerinin iyileştirilmesi için, bu işlevlerdeki düşüklüğün nedenleri daha detaylı ele alınmalıdır. Sosyokültürel açıdan daha iyi durumdaki bu kesime konuya dair çift terapileri, bilişsel davranış terapileri gibi girişimler yapılabilir.
4. Genel anlamda evli kadınların; özellikle daha kısa süredir evli olanların orgazm başta olmak üzere cinsel işlevlerini geliştirmesine yönelik etkileşimler ve girişimler yapılmalıdır. Bu durumun anatomik ya da fiziksel kaynaklı mı yoksa bilişsel kaynaklı mı olduğu değerlendirilebilir.
5. Pozitif cinsel benlik algılarının daha düşük kadın cinsel işlevleri ile ilişkili ve yordayıcı özelliği nedeniyle “Cinsel Benlik Şeması Ölçeği” nin yaygın kullanımı sağlanmalıdır. Bu şekilde kadınların cinsel işlevleri ön görülerek uygun yaklaşımlar ise iyileştirilebilir.
6. İleride yapılacak çalışmalarda, söz konusu değişkenlerin farklı değişkenler ile ele alınıp çalışma daha kapsamlı hale getirilebilir. Ayrıca yapılacak çalışmalarda, örneklem seçilirken kırsal kesimde yaşayan bireylerin de çalışmalara dahil edilmesi, araştırmanın sonucunun farklılaşması açısından literatüre katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Aarestad, S. L. (2000). *The role of attachment style and sexual self-schemas in romantic and sexual relationships: A study of dating couples* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ohio State University.
- Afshar, M., Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S., Merghti-Khoei, E. S., & Yavarikia, P. (2012). The effect of sex education on the sexual function of women in the first half of pregnancy: a randomized controlled trial. *Journal of caring sciences, 1*(4), 173-181. <https://doi.org/10.5681/jcs.2012.025>
- Akan, H., & Doğan, S. (2011). Birinci basamak sağlık hizmetinde cinsel işlev bozukluklarına yaklaşım. *Türk Aile Hekimi Dergisi, 15*(2), 69-76.
- Akbulut, M. F., Üçpınar, M. B., & Gürbüz, Z. G. (2015). Kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluklarının sınıflaması ve tedavisi. *Türkiye Klinikleri J Urology- Special Topics, 8*(3), 10-15.
- Alihocagil Emeç, Z. (2016). *Fertil ve infertil kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğunun tanımlanması ve karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı, Erzurum.
- Alkan, D. (2020). *Kontraseptif yöntem kullanımının bireyin cinsel fonksiyonuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Bezmi Alem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (1994). *Psikiyatride hastalıkların tanımlanması ve sınıflandırılması elkitabı, tanı ölçütleri başvuru elkitabı (DSM-IV)* (E. Köroğlu Çev.). Ankara: Hyb Yayıncılık.
- Andersen, B. L., & Cyranowski, J. M. (1994). Women's sexual self-schema. *Journal of Personality and Social Psychology, 67*(6), 1079-1100.
- Andersen, B. L., & Cyranowski, J. M. (1998). Schemas, sexuality, and romantic attachment. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*(5), 1364-1379.

- Andersen, B. L., Cyranowski, J. M., & Espindle, D. (1999). Men's sexual self-schema. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(4), 645-661.
- Andersen, B. L., Woods, X. A., & Copeland, L. J. (1997). Sexual self-schema and sexual morbidity among gynecologic cancer survivors. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 65(2), 221.
- APA (American Psychiatric Association) (2013). Sexual Dysfunctions (5th ed.). In *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (pp. 283-310). Washington, DC.
- ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) (2016). Scope of practice in speech-language pathology.
- Aygin, D., & Eti A., F. (2005). Kadın cinsel işlev ölçeğinin Türkçeye uyarlaması. *Türkiye Klinikleri J Med Sci*, 25, 393-399.
- Basson, R., Berman, J., Burnett, A., Derogatis, L., Ferguson, D., ...Fourcroy, J. (2000). Report of the international consensus development conference on female sexual dysfunction: definitions and classifications. *The Journal of Urology*, 163(3), 888-893.
- Beyazıt, F., Pek, E., & Şahin, B. (2018). Alterations in sexual functions during and after pregnancy: prejudice? or real? *Klinik Psikiyatri*, 21, 397-406.
- Bilgin, Z., & Kömürcü, N. (2016). Kadın cinselliği ve kanıt temelli yaklaşım. *Androloji Bülteni*, 18(64), 48-55.
- Bozdemir, N., & Özcan, S. (2011). Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 5(4), 37-46.
- Brotto, L. A. (2009). DSM Diagnostic Criteria for Hypoactive Sexual Disorder: A Proposed Diagnosis for DSM-5. *Arch Gen Psychiatry*.
- Bruch, M. A., Kaflowitz, N. G., & Berger, P. (1988). Self-schema for assertiveness: Extending the validity of the self-schema construct. *Journal of Research in Personality*, 22(4), 424-444.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Carvalho, J., & Nobre, P. (2010). Sexual desire in women: an integrative approach regarding psychological, medical, and relationship dimensions. *J Sex Med.*, 7(5), 1807-1815.
- CETAD (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği) (2006). *Cinsel sağlık ve üreme sağlığı araştırması*. İstanbul: Organizasyon.
- CETAD (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği) (2007). *Kadın cinselliği, bilgilendirme dosyası*.
- CETAD (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği) (2008). *Cinsel yaşam ve sorunları*.
- Chen, C. H., Lin, Y.C., Chiu, L.H., Chu, Y.H., Ruan, F. F., ...Liu, W. M.(2013). Female sexual dysfunction: definition, classification, and debates. *Taiwanese Journal of Obstetrics and Gynecology*, 100(4), 898-904.
- Coşkun, A. M. (2012). *Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği el kitabı* (1. Baskı.). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Curran, M. C. (1999). *Sexual self-schema and sexual functioning in women diagnosed with breast cancer* (Unpublished Master's Thesis). York University, Toronto.
- Cyranowski, J., & Andersen, B. (2000). Evidence of self-schematic cognitive processing in women with differing sexual self-views. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19(4), 519-543.
- Çeri, Ö., Yılmaz, A., & Soykan, A. (2008). Cinsel işlev bozuklukları. *Türkiye Klinikleri J Psychiatry Special Topics*, 1(2), 71-78.
- Çetin, S. A., & Aslan, E. (2015). Kadın cinsel sağlığı ve kadına yönelik cinsel şiddet. N. K. Beji (Ed.), *Hemşire ve Ebelere Yönelik: Kadın Sağlığı ve Hastalıkları* içinde. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

- Davies, J., Zhu, H., & Brantley, B. (2007). Sex appeals that appeal: Negative sexual self-schema as a moderator of the priming effects of sexual ads on accessibility. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 29(2), 79-89.
- Duman, N. B. (2019). Cinselliğin fizyolojisi. N. B. Duman (Ed.), *Cinsel sağlık* (ss. 25-31) içinde. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Erens, B., Mitchell, K. R., Gibson, L., Datta, J., Lewis, R., Field, N., & Wellings, K. (2019). Health status, sexual activity and satisfaction among older people in Britain: A mixed methods study. *PloS one*, 14(3), e0213835. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0213835>
- Garcia, L. T., & Carrigan, D. (1998). Individual and gender differences in sexual self-perceptions. *Journal of Psychology and Human Sexuality*, 10(2), 59-70.
- Garibova, N. (2015). *Türk popülasyonunda postmenopozal kadınlarda kadın cinsel disfonksiyon prevalansının belirlenmesi ve kadın cinsel disfonksiyonu ile depresyon ilişkisinin araştırılması* (Tıpta Uzmanlık Tezi). Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, İstanbul.
- Gates, E. A. (2000). *Sexual behaviors and sexual self-schema in women with vulvar vestibulitis* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Iowa, United States.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: a simple guide and reference* (10. Ed.). Boston: Pearson.
- Heiman, J. R. (2006). Women's history of sexual abuse, their sexuality, and sexual self-schemas. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74(2), 229-236.
- Hill, D. B. (2007). Differences and similarities in men's and women's sexual self-schemas. *Journal of Sex Research*, 44(2), 135-144.
- Ishak, W. W., & Tobia, G. (2013). DSM-5 changes in diagnostic criteria of sexual dysfunctions. *Reproductive System ve Sexual Disorders*, 2, 122-123.

- İncesu, C. (1998). Cinsel işlevin fizyolojisi. *Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi*, 1, 3-11.
- İncesu, C. (2004). Cinsel işlevler ve cinsel işlev bozuklukları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7(Suppl 3), 3-13.
- İncesu, C. (2011). Dsm-5 ve cinsel işlev bozuklukları. *Nöro Psikiyatri Arşivi*, 48(3), 1-1. doi:10.4274/npa.y6081
- Johnson, K. P. (1994). *The masters revealed: Madame Blavatsky and the myth of the Great White Lodge*. SUNY press.
- Kaplan, H. S. (1979) *Disorders of sexual desire*. New York: Brunner/Mazel.
- Kaplan, H. S. (2014). *Yeni cinsel terapi: Cinsel işlev bozukluklarının etkin tedavisi*. Ankara: Ck Yayınevi.
- Kaplan, S. H. (1974). *The new sex therapy: active treatment of sexual dysfunctions*. New York: A Brunner Mazel Publication.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayır, A. (1995). *Cinsellik ve cinsel işlev bozuklukları*.
- Kayır, H., Goktalay, G., Yildirim, M., & Uzbay, T. I. (2009). Clozapine inhibits development and expression of nicotine- induced locomotor sensitization in rats. *Synapse*, 63(1), 15-21.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1).
- Kingsberg, S. A. (2011). Hypoactive sexual desire disorder: understanding the impact on midlife women. *The Female Patient*, 36.
- Kingsberg, S. A., Iglesia, C. B., Kellogg, S., & Krychman, M. L. (2011). *Handbook on Female Sexual Health and Wellness*. ARHP by Boehringer Ingelheim Pharmaceuticals, Inc.
- Kinsey, A. C. (1948) *Sexual behavior in the human male*. Philadelphia: W.B. Saunders.

- Kinsey, A. C. (1953) *Sexual behavior in the human female*. Philadelphia: W.B. Saunders.
- Kinsey, A. C. (1986). *Kadınlarda cinsel yaşam* (T. Yılmaz Çev.). İstanbul: Beydağ Yayınevi.
- Koçak, G., & Fıfıloğlu, H. (2010). Cinsel Benlik Şeması Ölçeği'nin üniversite örnekleminde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Klinik psikiyatri*, 13, 159-169.
- Kontula, O. (2009). Between sexual desire and reality, the evolution of sex in Finland. *Publications of The Population Research Institute*.
- Leiblum, S. R. (2013). *Cinsel terapi ilkeleri ve uygulamaları*. Ankara: Ck Yayınevi.
- Markus, H. (1977). Self-schemata and processing information about the self. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42, 63-78.
- Masters, W. B., & Johnson, V. E. (1994). İnsanda cinsel davranış (Ü. Sayın Çev.). İstanbul: Bilimsel ve Teknik Çeviri Yayınları Vakfı.
- Masters, W. H., & Johnson, V. E. (1966). *Human sexual response*, Boston: Little Brown.
- Masters, W. H., & Johnson, V. E. (1970). *Human sexual inadequacy*. Boston, MA: Little Brown.
- McCabe, M. P., Sharlip, I. D., Atalla, E., Balon, R., Fisher, A. D., Laumann, E., ...Lee, S. W. (2016). Definitions of sexual dysfunctions in women and men: a consensus statement from the fourth international consultation on sexual medicine 2015. *The Journal of Sexual Medicine*, 13, 135-143.
- Means, M. C. (2000). *An integrative approach to what women really want: Sexual satisfaction* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Detroit Mercy.
- Meston, C. M., Hellini, A. H., Mueller, K., Rehman, U., & Fallis, E. E. (2016). An interpersonal investigation of sexual self-schemas. *Archives of Sexual Behavior*, 45(2), 281-290.
- Mete HE. Kronik hastalık ve depresyon. *Klinik Psikiyatri* 2008; 11(Ek 3):3-18.

- Nedir, C. (2008). *Cinsel işlev bozuklukları*.
- Nowosielski, K., Kurpisz, J., & Kowalczyk, R. (2019). Sexual self-schema: a cognitive schema and its relationship to choice of contraceptive method among Polish women. *Eur J Contracept Reprod Health Care*, 24(4), 280-287.
- Özdel, K., Yılmaz, A., Çeri, Ö., & Kumbasar, H. (2012). Vajinismus tedavisinde tedavinin tamamlanmasını yordayan etmenler. *Turk Psikiyatı Derg*, 23, 248-54.
- Özkan, M. B. (2001). *Fiziksel hastalıklarda cinsel sorunlar. sık görülen iki cinsel işlev bozukluğu: Vajinismus ve erken boşalmada değerlendirme, tanı ve tedaviler* (ss. 13-14) içinde. D Şahin, A Kayır (Ed.). İstanbul: Roche.
- Pepe, M. V., & Bryne, T. J. (1991). Women's perceptions of immediate and long-term effects of failed infertility treatment on marital and sexual satisfaction. *Family Relations*, 40, 303-309.
- Pornchaikate, A. (2003). *Sexual self-schema and sexual behaviors among young adult Thai women* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Wisconsin, Madison.
- Pulverman, C. S., Boyd, R. L., Stanton, A. M., & Meston, C. M. (2017). Changes in the sexual self-schema of women with a history of childhood sexual abuse following expressive writing treatment. *Psychological trauma: theory, research, practice and policy*, 9(2), 181-188. <https://doi.org/10.1037/tra0000163>
- Reichert, T., & Fosu, I. (2005). Women's responses to sex in advertising: Examining the effect of women's sexual self-schemas on responses to sexual content in commercials. *Journal of Promotion Management*, 11(2/3), 142-153.
- Reissing, E. D., Binik, Y. M., Khalife, S., Cohen, D., & Amsel, R. (2003). Etiological correlates of vaginismus: Sexual and physical abuse, sexual knowledge sexual selfschema and relationship adjustment. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 29(1), 47-59.

- Rellini, A. H., & Meston, C. M. (2011). Sexual self-schemas, sexual dysfunction, and the sexual responses of women with a history of childhood sexual abuse. *Archives of sexual Behavior*, 40(2), 351-362. <https://doi.org/10.1007/s10508-010-9694-0>
- Rosen, R., Brown, C., ... Heiman, J. (2000). The Female Sexual Function Index (FSFI): a multidimensional self-report instrument for the assessment of female sexual function. *J Sex Marital Ther*, 26, 191-208.
- Sadock, B. J. (2007). *Kaplan ve Sadock'un psikiyatri özeti: davranış bilimleri / klinik psikiyatri*.
- Sağlık Bakanlığı. (2009). *Üreme sağlığına giriş, katılımcı rehberi, cinsel sağlık/üreme sağlığı*. Ankara: Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü.
- Sanchez, J. M. (2004). *The relationship between sex role orientation, socialization and to desire financial independence and sexual self-schema for women* (Unpublished Doctoral Dissertation). Alliant International University, Los Angeles, California.
- Stone, K. C. (2007). *Sexual messages, self-schema, and contentment: An influential threesome for women's sexuality?* (Unpublished Doctoral Dissertation). The University of Memphis.
- Sungur, M. Z. (1998). Cinsel Eğitim. *Journal Klinik Psikiyatri*, 2, 103-108.
- Sungur, M. Z., & Gündüz, A. (2013). Critiques and challenges to old and recently proposed american psychiatric association's website DSM 5 diagnostic criteria for sexual dysfunctions. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 23(1), 113-128.
- Taylor, L. D. (2006). College men, their magazines, and sex. *Sex Roles*, 55, 693-702.
- Timm, T. T., & Keiley, M. K. (2011). The Effects of differentiation of self, adult attachment, and sexual communication on sexual and marital satisfaction: a path analysis. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 37(3), 206-223.

- Torun, F., Torun, S. D., & Özaydın, A. N. (2011). Erkeklerde cinsel mitlere inanma oranları ve mitlere inanmayı etkileyen faktörler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24, 24-31.
- Volsky Rushton, J. A. (2002). *Exploring the construct of female sexual self-schema* (Unpublished Doctoral Dissertation). Concordia University.
- World Health Organization (WHO) (2000). Developing Sexual Health Programmes.
- Wiederman, M. W., & Hurst, S. R. (1997). Physical attractiveness, body image, and women's sexual self-schema. *Psychology of Women Quarterly*, 21(4), 567-580.
- Wiegel, M., Meston, C., & Rosen, R. (2005). The female sexual function index (FSFI): cross-validation and development of clinical cutoff scores. *J Sex Marital Ther*, 31, 1-20.
- Yaşar, H., Özkan, L., & Tepeler, A. (2010). Kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluklarına güncel yaklaşım. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, 1(3), 235-240.
- Yetkin, N. (Ed.). (1998). *Cinsel işlev bozukluğu olmayan cinsel sorunlar. Cinsiyet ve psikiyatri, 7. Anadolu Psikiyatri Günleri* (ss. 145-151) içinde. İstanbul: Malatya Üniversitesi Psikiyatri Derneği.
- Yurek, D. L. (1997). *Surgical treatment of breast cancer: Sexual self schema, stress reactions, and sexuality outcomes* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ohio State University.
- Yüce, D. (2017). *Cinsel yönelim ve cinsel kimlik ayrımı*.
- Zargarinejad, F., & Ahmadi, M. (2020). The mediating role of sexual self-schema in the relationship of sexual functioning with sexual satisfaction in married female college students. *IJPCP*, 25(4), 412-427.

EKLER

EK-1: Demografik Bilgi Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM

Katılmak üzere olduğunuz çalışma Kent Üniversitesi Psikoloji anabilim dalı Klinik Psikoloji bilim dalı öğrencisi olan Sena UZUNOĞLU' nun, "Evli Kadınlardaki Cinsel Benlik Şeması ile Cinsel Mitlere İnanma Düzeylerinin Cinsel İşlevleri ile İlişkisi" adlı yüksek lisans tezidir. Tezin danışmanlığını Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAPANCI yürütmektedir.

Çalışma yaklaşık olarak 15-20 dakika kadar zaman almaktadır. Çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanır. Bu formu okuyup devam etmeniz çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ankette sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Çalışmanın herhangi bir bölümünde soruları cevaplamayı bırakma hakkına sahiptir. Bu çalışmanın hedefine ulaşması için soruları içtenlikle ve doğru şekilde cevaplamanız oldukça kıymetlidir. Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayınlarda kullanılacaktır. Verdiğiniz cevaplar sadece çalışmanın amacına ulaşması amacıyla veri olarak kullanılacaktır.

Anketin geçerli olması için lütfen soruların tümünü yanıtladığınızdan emin olunuz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Araştırmaya kendi isteğimle katılıyorum.

İmza :

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Lütfen size uygun olan seçeneğin yanına ‘ x ’ işareti koyunuz.

1. Yaş ()

2. Eğitim Durumu

() İlkokul () Ortaokul () Lise ()
Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ve Üstü

3. Aylık Gelir Durumu

() 2500 tl altı () 2500-4000 tl arası () 4000-6000
tl arası () 6000-10000 tl arası

4. Ne kadar süredir evlisiniz?

() 1 yıldan az () 1- 3 yıl arası () 3-6 yıl arası
() 6-10 yıl arası () 10 yıl ve üzeri

() 10000 tl ve üzeri

5. Çocuk Sayısı (Var ise) ()

6. Cinsel bilgilere ilk defa nasıl ulaşıldı?

() Aile () Okul () Arkadaş () Kitap/
Dergi () TV/ Porno () Diğer

EK-2: Cinsel Benlik Şema Ölçeği

Cinsel Benlik-Şeması Ölçeği

Yönerge: Aşağıda insanların kendilerini cinsel yönden tanımlamak için sıklıkla kullandıkları birtakım sıfatlar yer almaktadır.

- Her kelime için, sizinle aynı cinsiyette ve yaştaki diğer insanlarla karşılaştığınızda kendinizi cinsel yönden nasıl hissettiğinizi maddenin tanımlayıp tanımlamadığını düşününüz.
- Her maddeyi o sıfatın sizi ne kadar iyi tanımladığını göstermek amacıyla 0= “beni hiç tanımlamıyor” dan 6= “beni çok iyi tanımlıyor” a doğru giden 7’lik ölçekte derecelendiriniz.
- Bu ölçekte doğru ya da yanlış yanıtlar yoktur.
- Lütfen iyi düşünerek ve dürüstçe yanıt veriniz.
- Eğer yanıtlamaktan zorluk çekerseniz, lütfen bu soruyu bir kılavuz olarak kullanınız: ____ terimi beni ne kadar tanımlıyor?

Romantik	0	1	2	3	4	5	6
Yumuşak Kalpli	0	1	2	3	4	5	6
Tutkulu	0	1	2	3	4	5	6
Güçlü	0	1	2	3	4	5	6
Sıcak	0	1	2	3	4	5	6
Açık Sözlü	0	1	2	3	4	5	6
Sevgi Dolu	0	1	2	3	4	5	6
Doğal	0	1	2	3	4	5	6
Çekingen	0	1	2	3	4	5	6
Özgür	0	1	2	3	4	5	6
Duygusal	0	1	2	3	4	5	6
Sempatik	0	1	2	3	4	5	6
Baskın	0	1	2	3	4	5	6
Uyarılabilir	0	1	2	3	4	5	6
Tahrik Edici Olan	0	1	2	3	4	5	6
Açık	0	1	2	3	4	5	6
Saldırgan	0	1	2	3	4	5	6
Sıcakkanlı	0	1	2	3	4	5	6
Dürüst	0	1	2	3	4	5	6
Heyecan Verici	0	1	2	3	4	5	6
Deneyimli	0	1	2	3	4	5	6
Hassas	0	1	2	3	4	5	6
Çekinmeyen	0	1	2	3	4	5	6
Utangaç	0	1	2	3	4	5	6
Tutucu	0	1	2	3	4	5	6
Romantik Olmayan	0	1	2	3	4	5	6
Şefkatli	0	1	2	3	4	5	6
Kendine-Odaklı	0	1	2	3	4	5	6
Dobra	0	1	2	3	4	5	6
Deneyimsiz	0	1	2	3	4	5	6
Sağduyulu	0	1	2	3	4	5	6
Bireysel	0	1	2	3	4	5	6
Şehvetli	0	1	2	3	4	5	6

EK-3: Kadın Cinsel İşlev Ölçeği

KADIN CİNSEL İŞLEV ÖLÇEĞİ-(FSFI)

Sayın katılımcı; son dört haftada süregelen cinsel işlevlerinizi belirlemeye yönelik olarak hazırlanan bu ölçekte 19 madde bulunmaktadır. Sizden istenen her bir maddede size uyan tek bir seçeneği işaretlemenizdir. Lütfen tüm sorulara cevap veriniz. Teşekkür ederiz.

* **Cinsel aktivite** : Cinsel birleşme, sevişme ve kendini tatmin dahil olmak üzere tüm cinsel faaliyetler.
** **Cinsel ilişki** : Kadın ile erkeğin cinsel birleşmesi (sertleşmiş kamışın/erkeklik organının kadının haznesine girmesi)
*** **Cinsel uyarılma**: Sevişme, şehvet duygu ve düşüncelerin belirmesi ile vajinanın ıslanması ve benzeri durumlar
**** **Orgazm** : Bızır,hazne, rahim, makat ve alt karın ve tüm vücudu saran kuvvetli ritmik kasılmalar olması.
Tüm sorularda yalnız bir kutuyu işaretleyiniz.

1. Son 4 hafta içinde, ne sıklıkta cinsel istek duyduunuz?

- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

2. Son 4 hafta içinde, cinsel istek veya ilgi düzeyinizi (derecenizi) nasıl değerlendirirsiniz?

- Çok yüksek
- Yüksek
- Orta
- Düşük
- Çok düşük veya hiç

3. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasında ne sıklıkta uyarıldığınızı hissettiniz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

4. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasındaki uyarılma düzeyinizi nasıl derecelendirirsiniz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Çok yüksek
- Yüksek
- Orta
- Düşük
- Çok düşük veya hiç

5. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasında cinsel bakımdan uyarılacağınızdan ne derecede emindiniz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok emindim
- Emindim
- Oldukça emindim
- Az emindim
- Çok az / hiç emin değildim

6. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasında uyarılma durumunuz sizin için ne sıklıkta tatminkardı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

7. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasında hazneniz ne sıklıkla ıslandı / kayganlaştı ?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

8. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişki** sırasında haznenizin ıslanması / kayganlaşmasındaki zorluk derecesi nasıldı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok çok zor veya imkansızdı
- Çok zordu
- Zordu
- Biraz zordu
- Hiç zorluk çekmedim

9. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişkiniz** bitene kadar cinsel organınızın ıslaklığını / kayganlığını ne sıklıkta koruyabildiniz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

10. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişkiniz** bitene kadar haznenizin ıslaklığını / kayganlığını koruyabilme zorluğunuzun sıklığı neydi?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

11. Son 4 hafta içinde, cinsel uyarılma*** veya cinsel ilişki** ne sıklıkta orgazm**** oldunuz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

12. Son 4 hafta içinde, cinsel uyarılma*** veya cinsel ilişki** sırasında orgazma**** ulaşmak sizin için ne kadar zordu?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Çok çok zordu / imkansızdı
- Çok zordu
- Zordu
- Biraz zordu
- Hiç zorluk çekmedim

13. Son 4 hafta içinde, cinsel uyarılma*** veya cinsel ilişki** sırasında orgazma**** ulaşmanız ne kadar tatminkardı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok tatminkardı
- Genellikle tatminkardı
- Yarınsında tatminkardı, yarınsında tatminkar değildi
- Genellikle tatminkar değildi
- Hiç tatminkar değildi

14. Son 4 hafta içinde, cinsel aktivite* veya cinsel ilişkiniz** sırasında siz ve eşiniz arasındaki duygusal yakınlık ne kadar tatminkardı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok tatminkardı
- Genellikle tatminkardı
- Yarınsında tatminkardı, yarınsında tatminkar değildi
- Genellikle tatminkar değildi
- Hiç tatminkar değildi

15. Son 4 hafta içinde, eşinizle cinsel ilişkiniz** sizin için ne kadar tatminkardı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok tatminkardı
- Genellikle tatminkardı
- Yarınsında tatminkardı, yarınsında tatminkar değildi
- Genellikle tatminkar değildi
- Hiç tatminkar değildi

16. Son 4 hafta içinde, genel olarak cinsel hayatınız sizin için ne kadar tatminkardı?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım
- Çok tatminkardı
- Genellikle tatminkardı
- Yarınsında tatminkardı, yarınsında tatminkar değildi
- Genellikle tatminkar değildi
- Hiç tatminkar değildi

17. Son 4 hafta içindeki, cinsel ilişkinizde haznenize giriş sırasında ne sıklıkta ağrı veya rahatsızlık duydunuz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

18. Son 4 hafta içindeki, cinsel ilişkinizde haznenize girişten sonra ne sıklıkta ağrı veya rahatsızlık duydunuz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Hemen hemen her zaman
- Çoğu zaman (15 günden fazla)
- Bazen (15 günde)
- Birkaç kez (15 günden az)
- Hemen hemen hiç / hiçbir zaman

19. Son 4 hafta içindeki, hazneye giriş sırasında veya sonrasında duyduğunuz ağrı / rahatsızlığın derecesini nasıl değerlendirirsiniz?

- Hiç cinsel aktivitede bulunmadım.
- Çok yüksek
- Yüksek
- Orta
- Düşük
- Çok düşük veya hiç

ÖZGEÇMİŞ

Sena UZUNOĞLU, lisans eğitimini Acıbadem Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde 2018 yılında tamamlamıştır. Halihazırda İstanbul Kent Üniversitesi Klinik Psikoloji Programı'nda yüksek lisans yapmaktadır.

2017 yılında Down Sendrom Derneği'nde stajını tamamlamıştır. İlişki Terapileri Enstitüsü'nde Prof. Dr. Cebrail Kısa tarafından eğitimi verilen cinsel terapi eğitimini tamamlamıştır. Bilgelik Enstitüsü'nde Lütfü Kaan Özdemir tarafından eğitimi verilen Çocuk BDT Oyun ve Masal Terapisi eğitimini tamamlamıştır. Şu anda Kognitif ve Davranış Terapileri Derneği'nde KDT eğitimine devam etmekte ve alandaki gelişmeleri takip etmek amacıyla seminer ve eğitimlere katılmaya devam etmektedir.